

PLAN UPRAVLJANJA OKOLIŠEM I SOCIJALNIM ASPEKTIMA ZA PROJEKAT ULAZ U STOLAC (VIDOVO POLJE) - VEZA NA M6

Maj, 2021

Sadržaj

1.	UVOD	9
2.	METODOLOGIJA I CILJEVI ESMP-a	10
3.	OPIS LOKACIJE	11
3.1.	PODACI O PROMETU	12
4.	OPIS PROJEKTA	14
5.	UVJETI OD POSEBNOG ZNAČAJA	16
5.1.	GEOGRAFSKE KARAKTERISTIKE	16
5.2.	KLIMATSKE KARAKTERISTIKE	17
5.3.	KVALITET ZRAKA	17
5.4.	VODE I KVALITET VODA	18
5.5.	NIVOI BUKE	18
5.6.	TLO I NAMJENA ZEMLJIŠTA	18
5.7.	FLORA I FAUNA	19
5.8.	ZAŠTIĆENA PODRUČJA	20
5.9.	STANOVNIŠTVO I NASELJA	20
6.	OPIS MOGUĆIH UTJECAJA ZA VRIJEME PRIPREMINIH RADOVA, IZVOĐENJA, KORIŠTENJA I ODRŽAVANJA	22
6.1.	UTJECAJI ZA VRIJEME PRIPREMINIH RADOVA	22
6.2.	UTJECAJI ZA VRIJEME IZVOĐENJA RADOVA	23
6.3.	UTJECAJ ZA VRIJEME KORIŠTENJA I ODRŽAVANJA	27
6.4.	POZITIVNI UTICAJI	27
6.5.	MJERE POBOLJŠANJA	28
7.	MJERE UBLAŽAVANJA	29
7.1.	MJERE UBLAŽAVANJA U FAZI PRIJE POČETKA RADOVA	30
7.1.1.	Izvođač	30
7.1.2.	Eksproprijacija i nedobrovoljno preseljenje	31
7.2.	MJERE UBLAŽAVANJA ZA VRIJEME IZGRADNJE	32
7.2.1.	Upravljenje okolišem	32
7.2.6.	Upravljanje građevinskim otpadom	38
7.3.	MJERE UBLAŽAVANJA U FAZI KORIŠTENJA	38
7.4.	SAŽETAK MJERA UBLAŽAVANJA UTJECAJA	39
8.	PROGRAM MONITORINGA OKOLIŠA	49
9.	IMPLEMENTACIJA I IZVJEŠTAVANJE	55

PLAN UPRAVLJANJA OKOLIŠEM I SOCIJALnim ASPEKTIMA (ESMP) ZA PROJEKAT ULAZ U STOLAC
(VIDOVO POLJE)-VEZA NA M6

	Maj 2021
9.1. IMPLEMENTACIJA PROJEKTA.....	55
9.2. PROCES IZVJEŠTAVANJA	55
9.2.1. Izvođač radova- JP Ceste FBiH	55
9.2.2. Nadzorni inžinjer- JP Ceste FBiH.....	55
9.2.3. JP CESTE FBiH- Svjetska banka.....	56
10. JAVNA RASPRAVA I OBJAVA INFORMACIJA.....	57
10.1. JAVNA RASPRAVA.....	57
10.2. OBJAVA INFORMACIJA.....	57
10.2.1. Mehanizam za pritužbe	58
11. ZAHTJEVI ZA POČETAK RADOVA.....	59
11.1. Okolinski aspekt	59
11.2. Social aspects	60
• Javne rasprave na odobreni nacrt ESMP-a;.....	60
• Implementacija izmjena iznesenih tokom javnih rasprava (pod uvjetom da ih ima)	60
• Izrada (A)RAP-a.....	60
• Objava (A)RAP-a	60
• Javne konsultacije na (A)RAP.....	60
• Implementacija (A)RAP-a	60
PRILOZI	61
PRILOG 1. OBRAZAC ZA PRITUŽBE.....	62
PRILOG 2. TABELA ZA REGISTRACIJU PRIJEMA PRITUŽBI	63
PRILOG 3. IZVJEŠTAJ SA JAVNE RASPRAVE	64

Popis slika

Slika 1. Šira lokacija projekta	11
Slika 2. Uža lokacija projekta sa ucrtanom trasom.....	12
Slika 3: PGDS u 2016. godini.....	13
Slika 4: Pregledna karta	15
Slika 5. Prosječne mjesečne temperature.....	17
Slika 6: Projektni položaj u odnosu na privredne subjekte, gradsku jezgru i poljoprivredno zemljишte	21
Slika 7: Fotografije snimljene za vrijeme terenskog obilaska 17 novembra 2020. godine.	23

Popis tabela

Tabela 1: Prognoza saobraćaja za dionice magistralne ceste M6	13
Tabela 2: Mjere poboljšanja	28
Tabela 3: Plan upravljanja okolišem I socijalnim aspektima	39
Tabela 4: Program monitoringa okoliša i socijalnih aspekata	50

POPIS SKRAĆENICA

<i>BH</i>	- <i>Bosna i Hercegovina</i>
<i>CFD</i>	- <i>Centralna komisija za registar pritužbi</i>
<i>CSOP</i>	- <i>Plan organizacije gradilišta</i>
<i>EIB</i>	- <i>Evropska investicijska banka</i>
<i>EIA</i>	- <i>Procjena utjecaja na okoliš</i>
<i>EMP</i>	- <i>Program upravljanja okolišem</i>
<i>ESMF</i>	- <i>Okvir upravljanja okolišem i socijalnim aspektima</i>
<i>ESMP</i>	- <i>Plan upravljanja okolišem i socijalnim aspektima</i>
<i>EP</i>	- <i>Okolišna dozvola</i>
<i>FBH</i>	- <i>Federacije Bosne i Hercegovine</i>
<i>FMoET</i>	- <i>Federalno ministarstvo okoliša i turizma</i>
<i>USK</i>	- <i>Unsko-sanski kanton</i>
<i>IFI</i>	- <i>Međunarodne finansijske institucije</i>
<i>MP</i>	- <i>Glavni projekat</i>
<i>MPCA</i>	- <i>Plan upravljanja u slučaju nesreća</i>
<i>OP</i>	- <i>Operativne politike Svjetske banke</i>
<i>PAP</i>	- <i>Osobe pogodjene projektom</i>
<i>PPE</i>	- <i>Lična zaštitna oprema</i>
<i>PCRoads FBH</i>	- <i>Javno preduzeće Ceste Federacije Bosne i Hercegovine</i>
<i>RAP</i>	- <i>Akcioni plan preseljenja</i>
<i>RPF</i>	- <i>Okvir politike preseljenja</i>
<i>TD</i>	- <i>Tenderska dokumentacija</i>
<i>TMP</i>	- <i>Plan upravljanja okolišem</i>
<i>WB</i>	- <i>Svjetska banka</i>
<i>WMP</i>	- <i>Plan upravljanja otpadom</i>
<i>AEHS</i>	- <i>Godišnji izvještaj o okolišu, zdravlju i sigurnosti</i>

SAŽETAK

UVOD I CILJEVI ESMP-a

Projekat izgradnje puta koji će se koristiti kako bi se olakšao pristup magistralnoj cesti Neum – Stolac i kojim će se zaobići prolazak kroz centar Stoca, za koji je kreiran ovaj ESMP, jedan je od podprojekata u sklopu Projekta modernizacije cestovnog sektora koji zajedno finansiraju Svjetska banka i EIB.

Projekat izgradnje pomenutog puta je svrstan u projekte B kategorije prema Operativnim politikama Svjetske banke (OP 4.01 o procjeni utjecaja na okoliš) kao i prema procedurama definiranim u ESMF-u specifičnom za projekt. Kao takav, ovaj projekat zahtijeva izradu ESMP-a, a prema važećoj lokalnoj legislativi ovaj projekat ne zahtijeva vodnu i okolišnu dozvolu – niti od strane federalnog niti kantonalnog nivoa vlasti. JP Ceste FBiH će pribaviti sve potrebne lokalne dozvole za ovaj Projekat.

OPIS LOKACIJE I PROMETA

Projektovani put se nalazi u industrijskoj zoni Stoca i spajati će magistralnu cestu M-6 sa jugoistočnim dijelom Stoca. Na predmetnoj lokaciji će se graditi cca. 300 m novog puta sa mostom preko rijeke Bregave dok će ostalih cca. 900 m podrazumjeva rekonstrukciju već postojećeg puta sa izgradnjom nogostupa.

Najbliži relevantni brojač prometa nalazi se na u naselju Masline, udaljen cca 3km od početka projekta, te pokazuje da je u 2018. godini prosječni dnevni broj vozila (PGDS) bio 5768 (Slika 3). Ovaj broj se povećava tokom ljetnih mjeseci na 7504 vozila prosječno na dan. Uzimajući u obzir navedene podatke treba naglasiti da se očekuje značajno povećanje dnevnog broja vozila nakon otvaranja cjelokupne dionice magistralne ceste Neum – Stolac čiji je i predmetni pristupni put dio.

OPIS PROJEKTA

Predmetna dionica ceste projektovana je potpuno novom trasom, tako da trasa od ulaska u urbano područje grad ide kroz obližnje Vidovo Polje, prelazi preko rijeke Bregave novim mostom i spaja se na M6 na mjestu gdje već ima izgrađeno trokrako raskrižje od postojeće industrijske zone, locirano cca 400m prije ulaska u Stolac.

Trasa predmetne dionice počinje na km 0+000,00 na ulazu u urbano područje Stoca.

Na ovoj sekciji ukupna širina kolnika iznosi 6,60m tj. dvije saobraćajne trake po 3,00m+ 2 rubne trake po 0,30m.

Na predmetnoj dionici projektivana su tri kružna toka:

- Kružno raskrižje 1- Ulaz u Stolac (centar kruga 0+ 137,13)
- Kružno raskrižje 2- Vidovo Polje (centar kruga u km 0+454,63)
- Kružno raskrižje 3- verza na M6 (km 10+300)

Na sekciji od početka dionice do kružnog raskrižja br.1 ukupna širina kolnika iznosi 6,60 m tj. 2 prometne trake po 3,00 m + 2 rubne trake po 0,30 m. Na sekciji od kružnog raskrižja br.1 do kraja dionice ukupna širina kolnika iznosi 7,00 m tj. 2 prometne trake po 3,00 m + 2 rubne trake po 0,30 m

Maj 2021

+ proširenje od 0,20 m da bi dobili zaštitnu traku za pješake od 0,50m u naseljenim mjestima između kolnika i nogostupa.

UVJETI OD POSEBNOG ZNAČAJA

Projekat izgradnje puta će biti implementiran na području općine Stolac. Projektom se želi postići lakši pristup magistralnoj cesti Neum – Stolac jer trenutačni pristup zahtjeva prolazak kroz centar Stoca koji nije uslovan za frekventniji saobraćaj.

Projektna dionica nalazi se na krajnjem istoku oćine Stolac na samom ulazu u gradsku jezgru Stoca, te presjeca rijeku Bregavu. Lokalno stanovništvo gravitira primarno prema užoj gradskoj jezgri Stoca, te eventualno prema Regionalnom središtu gradu Mostaru, za zadovoljenje sekundarnih potreba.

Projektom će se unaprijediti cestovna infrastruktura ovog dijela Stoca što će olakšati frekvenciju saobraćaja kao i prohodnost u samom Stocu.

UTJECAJI ZA VRIJEME PRIPREMNIH RADOVA

Socio-ekonomski uticaji:

ovaj projekt predviđa izgradnju i rekonstrukciju ceste te podrazumijevaju eksproprijaciju 30 javnih i 41 parcele u privatnom vlasništvu. Prema elaboratu eksproprijacije detektovana je potreba za ekproprijacijom 11.746 m² privatnog i 18.812 m² zemljišta koje je javno dobro. Za potrebe projekta neće biti potrebe za eksproprijacijom niti jednog objekta.

S obzirom da je projektom predviđen uticaj manjeg obima, te ograničen na 20 projektom pogodjenih osoba JP Ceste FBiH će izraditi skraćeni akcioni plan preseljenja (ARAP) umjesto plana preseljenja punog obima (skraćeni A u skladu s Okvirom politike preseljenja (RPF¹) i Operativnom politikom Svjetske Banke OP4.12. Svim osobama naknade će biti isplaćene prije početka radova.

UTJECAJI ZA VRIJEME IZVOĐENJA RADOVA

Utjecaji na okoliš

Glavni utjecaji za vrijeme izvođenja radova su: emisije iz mašina koje se koriste na gradilištu, prašina u toku izvođenja radova, potencijalno povećanje nivoa buke i vibracija, utjecaji na tlo uslijed incidentnih curenja i izlijevanja, utjecaj na geomorfologiju, utjecaj na kvalitet tla i korištenje zemljišta i utjecaj na sigurnost. Izvođač je dužan, prema odredbama ovog ESMP-a, da provede bazna istraživanja bioloških i prirodnih resursa specifičnih za lokaciju i da prilagodi mjere ESMP-a i njihovu implementaciju rezultatima istraživanja.

Socio-ekonomski uticaji:

¹ http://jpcfbih.ba/assets/upload/dokumenti-modernizacija/okvir_politike_preseljenja.pdf

Maj 2021

- U ovom trenutku se ne očekuje da će za vrijeme izvođenja radova biti potrebna bilo kakva dodatna privremena eksproprijacije za odlaganje materijala ili opreme. Materijal i oprema bit će odlagani na zemlju duž predmetne ceste koja je u vlasništvu Investitora.
- Neće biti ograničenja pristupa stambenim niti bilo kojim drugi objektima u blizini za vrijeme izgradnje
- Očekuje se da će se stvoriti nove poslovne prilike za lokalne firme kao što su prijevoznici, dobavljači i druge uslužne usluge
- Sljedeći uticaji za vrijem gradnje su mogući: Povećanje buke, neadekvatno odlaganje građevinskog otpada, lokalne firme mogu biti pogodjene uslijed kasnih isporuka dobara i proizvoda.dobara i proizvoda, građevinski saobraćaj, pojačane gužve na okolnim saobraćajnicama uslijed dostave masina i materijala na gradilište.

MJERE UBLAŽAVANJA NEGATIVNIH UTJECAJA

Mjere ublažavanja negativnih utjecaja odnose se na glavne utjecaje identificirane tokom pripremних radova i izvođenja, kao što su emisije iz građevinskih mašina na gradilištu, prašina zbog izvođenja radova, potencijalno povećanje nivoa buke i vibracija, utjecaji na geomorfologiju, utjecaji na tlo i vodotoke uzrokovani incidentnim curenjima i izljevanjima, kvalitet tla i korištenje zemljišta, utjecaj na sigurnost prometa, upravljanje otpadom, utjecaj na uvjete života i utjecaj na lokalni promet.

Što se tiče mjera ublažavanja socijalnih uticaja, eksproprijacije i nedobrovoljnog preseljenja, Akcioni plan preseljenja će biti izrađen i implementiran u skladu sa odredbama iz okvira politike preseljenja, prije početka građenja, s obzirom da projektne aktivnosti zahtjevaju eksproprijaciju zemlje u privatnom vlasništvu.

PROGRAM MONITORINGA OKOLIŠA

Mjere praćenja okoliša odnose se na glavne utjecaje identificirane tokom pripremnih radova i izvođenja, kao što su emisije iz građevinskih mašina na gradilištu, prašina zbog izvođenja radova, potencijalno povećanje nivoa buke i vibracija, utjecaji na geomorfologiju, utjecaji na tlo od incidentnih curenja i izljevanja, kvalitet tla i korištenje zemljišta, utjecaj na sigurnost prometa, upravljanje otpadom, utjecaj na uvjete života i utjecaj na lokalni promet.

IMPLEMENTACIJA I IZVJEŠTAVANJE

JP Ceste FBH je implementator Projekta i bit će odgovoran za provedbu i usklađenost Projekta sa ESMP-om. Izvođač će biti odgovoran za provedbu mjera za ublažavanje negativnih uticaja na okoliš tokom izvođenja radova.

JAVNE RASPRAVE I OBJAVLJIVANJE PODATAKA

Maj 2021

Javna rasprava na predmetni ESMP će biti održana u Stocu nakon što Svjetska Banka i JP Ceste FBiH odobre nacrt ESMP-a. Zapisnik o javnoj raspravi, odnosno evidencija žalbi predstavljenim na javnoj raspravi, evidentiraće se u Registru pritužbi, a mišljenja i prijedlozi javnosti uključuju se u završni ESMP. Rezultati Javne rasprave biti će inkorporirani u finalni ESMP.

Mehanizam za pritužbe

Pored institucionalno dostupnih redovnih i vanrednih pravnih okvira i postojećih institucionalnih kanala, JP Ceste FBiH će osigurati i formirati poseban Mehanizam za rješavanje pritužbi u saradnji i sa direktnom uključenošću općina pod čijom administrativnom ovlasti se provodi Projekt, u ovom slučaju općini Stolac.

Uvjeti za početak radova

Izvođač će prikupiti sve potrebne osnovne podatke prije početka radova. Osnovni podaci za praćenje uključuju podatke o kvaliteti zraka, podatke o kvaliteti tla, studiju i analizu vegetacijskog pokrova prije početka radova na gradilištu. Izvođač će pripremiti Plan organizacije gradilišta (CSOP) koji čine Plan implementacije ovog ESMP-a, detaljan Plan upravljanja građevinskim otpadom (WMP), Studija sigurnosti (uključuje Elaborat zaštite na radu i Elaborat zaštite od požara i eksplozija), te Plan preusmjerenja prometa (TMP) koji treba biti pripremljen od strane Izvođača radova prije početka građevinskih radova.

Također, zahtjevi za početak radova uključuju:

- Javne rasprava na odobreni nacrt ESMP-a;
- Implementacija izmjena iznesenih tokom javnih rasprava (pod uvjetom da ih ima)
- Izrada (A)RAP-a
- Objava (A)RAP-a
- Javne konsultacije na (A)RAP
- Implementacija (A)RAP-a
- Dogovor u vezi isplate kompenzacije sa vlasnicima,
- Plaćanje kompenzacije u skladu sa odredbama određenim u RAP-u

1. UVOD

Prema smjernicama i zahtjevima iz Okvira upravljanja okolinskim i društvenim aspektima (ESMF)², pripremljen je ovaj Plan upravljanja okolišem i društvenim aspektima (ESMP) specifičan za lokalitet.

Javno preduzeće Ceste Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: JP Ceste FBiH) pokrenulo je sveobuhvatni „Program modernizacije magistralnih cesta u Federaciji Bosne i Hercegovine“ (Program) kako bi se do 2020. godine osigurala odgovarajuća cestovna infrastruktura. U tu je svrhu zatraženo od Vlade FBiH osiguranje kreditnih sredstava od međunarodnih finansijskih institucija (IFI).

U okviru gore pomenutog sveobuhvatnog Programa, Javno preduzeće Ceste FBiH (JP Ceste FBiH), društvo sa ograničenom odgovornošću u punom vlasništvu Vlade FBiH, pokrenulo je inicijativu za Projekat modernizacije cestovnog sektora FBiH. FBiH je podnijela zahtjev za kredit/ zajam od Evropske investicijske banke (EIB) i Svjetske banke (WB) u ukupnom iznosu od 103,38 milijuna EUR za finansiranje navedenog Projekta.

Projekat modernizacije cestovnog sektora FBiH se sastoji od nekoliko malih i srednje velikih investicija te uključuje:

1. Rekonstrukciju cesta:
 - Završetak izgradnje magistralne ceste M17.3 Neum – Stolac (ukupno 32,9 km);
 - Izgradnja traka za spora vozila (ukupno 40 km na 8 (osam) dionica magistralnih cesta);
 - Rekonstrukcija kolovoza, korekcija osovine (ukupno 18 km na 5 (pet) dionica magistralnih cesta, korekcija osovine na samo jednoj dionici u dužini od 1 km),
 - Rekonstrukcija 3 (tri) tunela (ukupne dužine 1,86 km);
 - Rekonstrukcija 7 (sedam) mostova (ukupne dužine 0,55 km).
2. Intervencije na poboljšanju cestovne sigurnosti: Rekonstrukcija raskrsnica koje su klasificirane kao „crne tačke“ na magistralnim cestama, sveukupno 9 (devet);
3. Institucionalne reforme: Upravljanje cestama u FBiH sa posebnom fokusom na održivost investicija i sigurnost na cestama;
4. Podrška implementaciji projekta: nadzor nad izgradnjom i jačanje kapaciteta JP Ceste FBiH.

² ESMF je objavljen i dostupan javnosti na lokalnom jeziku na web stranici JP Ceste FBiH u martu 2016. godine, <http://jpcfbih.ba-bs/aktivnosti/modernizacija-magistralnih-cesta/38>

Maj 2021

Ovaj Projekat izgradnje pristupnog puta magistralnoj cesti Neum – Stolac za koji se izrađen ovaj ESMP jedan je od podprojekata uključenih u skupinu podprojekata koje zajedno finansiraju Svjetska banka i EIB.

2. METODOLOGIJA I CILJEVI ESMP-a

Projekat izgradnje pristupnog puta magistralnoj cesti Neum – Stolac svrstan je u projekte B kategorije prema Operativnim politikama Svjetske banke (OP 4.01 o Procjeni utjecaja na okoliš) kao i prema procedurama definiranim u ESMF-u specifičnom za projekt. Kao takav, ovaj projekt zahtijeva izradu ESMP-a, a prema važećoj lokalnoj legislativi ovaj projekt ne zahtijeva vodnu dozvolu, procjenu utjecaja na okoliš, ni okolišnu dozvolu – niti od strane federalnog niti kantonalnog nivoa vlasti³. JP Ceste FBiH će pribaviti sve potrebne lokalne dozvole za ovaj Projekat.

Ovaj ESMP ima za cilj identificirati sve potencijalne okolinske i društvene uticaje povezane s aktivnostima na ovom projektu. Kao takav, ESMP uključuje mjere ublažavanja svih identifikovanih potencijalnih utjecaja koji se poduzimaju kroz različite faze projekta uključujući pripremu, izvođenje radova i puštanje u upotrebu objekta. Mjere definisane u ovom ESMP-u trebale bi izbjegići, neutralizirati ili umanjiti štetne uticaje na okoliš i društvene aspekte, ako ne u potpunosti, barem na prihvatljivom nivou.

ESMP identificuje izvodivo moguće i ekonomične mjere koje mogu smanjiti potencijalno negativne utjecaje na okoliš i društvo na prihvatljiv nivo. Ako mjere ublažavanja nisu moguće, isplative ili dovoljne, kao posljednju mjeru treba uključiti naknadu.

Kako bi se osiguralo provođenje mjera ublažavanja, u potpunosti ili djelomično, ESMP definira plan praćenja koji će se provoditi tokom određenih faza pripreme/ projektiranja i implementiranja projekta. Praćenje tokom pripreme i implementacije projekta pruža informacije o ključnim okolišnim i socijalnim aspektima projekta, posebno o okolišnim i socijalnim aspektima projekta, te o efikasnosti mjera ublažavanja. Prije početka izvođenja radova, u skladu sa zahtjevima iz ESMP-a i minimalnim zahtjevima za praćenje, koji su opisani u ESMP-u, bez ograničenja na ove zahtjeve. Izvođač mora pripremiti detaljni popis mjera ublažavanja.

³ U Federaciji BiH, izrada Procjena uticaja na okoliš definirana je Pravilnikom o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena utjecaja na okoliš i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolišnu dozvolu („Službene novine Federacije BiH“, br. 19/04). U Hercegovačko-neretvanskom kantonu, izdavanje Okolišne dozvole je regulirano Pravilnikom o djelatnostima, pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolišno dopuštenje („Narodne novine Hercegovačko-neretvanske županije/kantona“, br. 6/12).

3. OPIS LOKACIJE

Lokacija projekta je u općini Stolac na mikro lokaciji industrijske zone Stolac. Planirana cesta će spajati M-6 magistralni put sa magistralnim putem M-17.3, Neum – Stolac. Spajanjem ova dva magistralna puta će se olakšati pristup Neumu ali i Republici Hrvatskoj.

Užu lokaciju projekta karakteriše ravničarski dio koji se trenutačno koristi za usjeve i rijeka Bregava. Jedan dio planirane ceste će prolaziti kroz manju industrijsku zonu u kojoj se nalaze napušteni objekti fabrika (fabrike armature i profila) dok drugi ceste prelazi preko poljoprivrednog zemljišta i spaja se na već postojeću cestu.

Slika 1. Šira lokacija projekta

Drugi dio ceste prolazi kroz naseljeno područje i spaja se na magistralni put M-17.3. Ovom cestom će se izbjegći prolazak kroz centar Stoca i osigurati bolja frekventnost vozila.

Slika 2. Uža lokacija projekta sa ucrtanom trasom

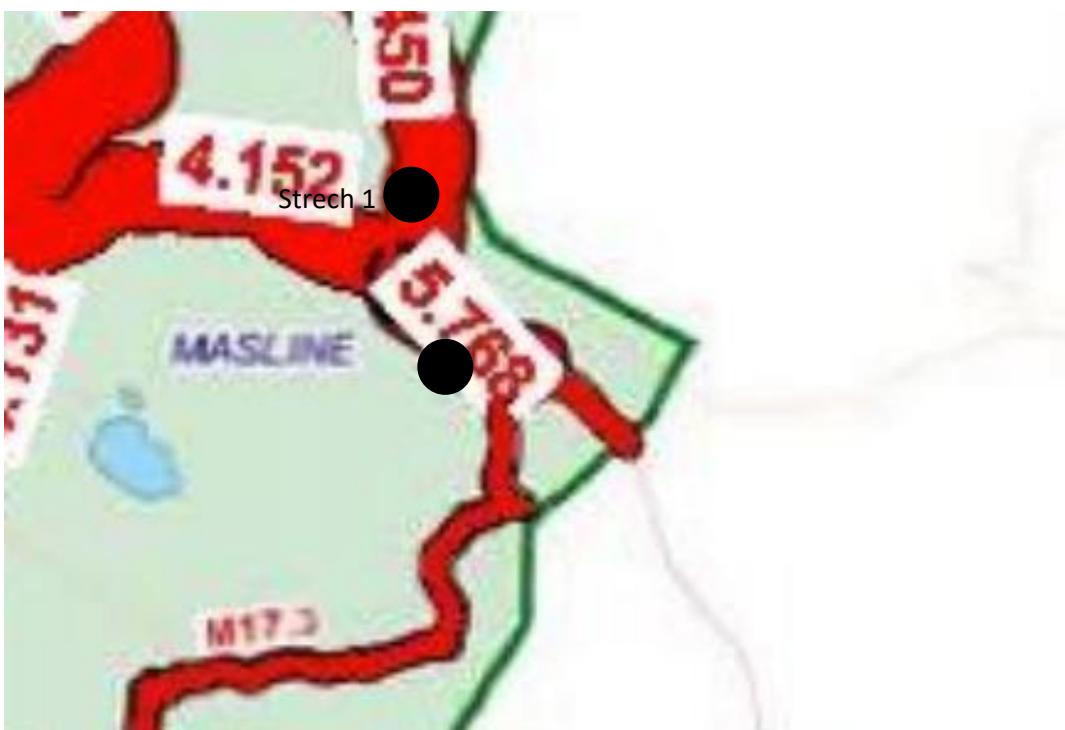

3.1. PODACI O PROMETU

JP Ceste BiH postavilo je automatske uređaje za brojanje prometa na mreži magistralnih cesta u čitavoj FBiH. Automatsko brojanje prometa vrši se od 2005. godine i posljednji izvještaj⁴ je objavljen 2019. godine sa podacima za prethodnu godinu. Najблиži relevantni brojač prometa nalazi se na u naselju Masline, udaljen cca 3km od početka projekta, te pokazuje da je u 2018. godini prosječni dnevni broj vozila (PGDS) bio 5768 (Slika 3). Ovaj broj se povećava tokom ljetnih mjeseci na 7504 vozila prosječno na dan.

⁴ "Brojanje prometa na magistralnim cestama u Federaciji BiH u 2016.", JP Ceste FBiH, Sarajevo 2017.

Slika 3: PGDS u 2016. godini

Izvor: JP Ceste Federacije BiH

Na zahtjev JP Ceste FBiH, IPSA Institut Sarajevo je u 2014.⁵ godini izradio prognozu prometa za prometnu mrežu za period 2013. - 2040. godine. Analiza prometnih tokova je napravljena za svaku godinu primjenom "equilibrium" metode. Projektna dionica prikazana je kroz analizu relevantne dionice Masline- Stolac 2. Iznos prognoziranog prosječnog godišnjeg dnevnog broja vozila prikazan je u *Tabeli 1*.

Tabela 1: Prognoza saobraćaja za dionice magistralne ceste M6

Magistralna cesta	dionica	PGDS								
		2018	2020	2022	2023	2025	2030	2035	2037	2040
M6	Masline- Stolac 2	2959	3362	3599	3761	4233	4881	5560	5834	6261

Izvor: JP Ceste FBiH, 2014

Prema Studiji o brojanju saobraćaja na magistralnim cestama u FBiH u 2018. godini (JP Ceste FBiH, Sarajevo 2019), broj vozila predviđen za 2035 godinu premašen je već u 2018. godini. Očekivano je da ovaj porast bude još i veći zbog izgradnje nove ceste M17.3 Neum-Stolac. Sve ovo ukazuje na potrebu za izgradnjom novog Ulaza u Stolac.

⁵ "Obrazloženje Studije opravdanosti za Program modernizacije magistralnih cesta u FBiH", IPSA Institut Sarajevo, 2014.

4. OPIS PROJEKTA

Ulazak u urbano područje Stoca do veze M6, tj. Prolazak kroz samo grad nije moguće realizirati ni sa minimalnim profilom magistralne ceste zbog postojećih prostornih ograničenja u samom gradu (izgrađeni objekti sa obje strane kolnika, kulturno- povjesni spomenici...). Navedeni razlozi utiču na to da cesta na ovom potezu kroz usku gradsku zonu ne zadovoljava ni minimum uvjeta za sigurno odvijanje svih učesnika u saobraćaju, niti ima ni približno odgovarajuću propusnu moć za odgovarajući rang ceste.

Kvalitetnije rješenje za predmetnu dionicu ceste je da se ista projektuje potpuno novom trasom, tako da trasa od ulaska u urbano područje grad ide kroz obližnje Vidovo Polje, prelazi preko rijeke Bregave novim mostom i spaja se na M6 na mjestu gdje već ima izgrađeno trokrako raskrižje od postojeće industrijske zone, locirano cca 400m prije ulaska u Stolac.

Trasa predmetne dionice počinje na km 0+000,00 na ulazu u urbano područje Stoca.

Na ovoj sekciji ukupna širina kolnika iznosi 6,60m tj. dvije saobraćajne trake po 3,00m+ 2 rubne trake po 0,30m.

Na predmetnoj dionici projektivana su tri kružna toka:

- Kružno raskrižje 1- Ulaz u Stolac (centar kruga 0+ 137,13) je projektirano kao srednje jednotračno trokrako kružno raskrižje u urbanoj sredini sa vrijednosti vanjskog radijusa R=20,0 m. Raskrižje je projektirano na ulazu u Stolac iz pravca Neuma na križanju novoprojektirane prometnice i gradske ceste. Ukupna širina trake kružnog kolovoza iznosi š=6,50m tj. prometni trak iznosi š=5,70 m + 0,50 m vanjska rubna traka + 0,30 m unutarnja rubna traka.
- Kružno raskrižje 2- Vidovo Polje (centar kruga u km 0+454,63) je projektirano kao srednje jednotračno četverokrako kružno raskrižje u urbanoj sredini sa vrijednosti vanjskog radijusa R=19,0 m. Raskrižje je projektirano u naselju Vidovo polje na križanju novoprojektirane prometnice i lokalne ceste koja povezuje Vidovo polje sa gradom. Ukupna širina trake kružnog kolovoza iznosi š=6,50m tj. prometni trak iznosi š=5,70 m + 0,50 m vanjska rubna traka + 0,30 m unutarnja rubna traka.
- Kružno raskrižje 3- verza na M6 (km 10+300) je projektirano kao srednje jednotračno trokrako kružno raskrižje u urbanoj sredini sa vrijednosti vanjskog radijusa R=20,0 m. Raskrižje je projektirano na križanju novoprojektirane prometnice i magistralne ceste M-6 Čapljina-Stolac. Ukupna širina trake kružnog kolovoza iznosi š=6,50m tj. prometni trak iznosi š=5,70 m + 0,50 m vanjska rubna traka + 0,30 m unutarnja rubna traka.

Na sekciji od početka dionice do kružnog raskrižja br.1 ukupna širina kolnika iznosi 6,60 m tj. 2 prometne trake po 3,00 m + 2 rubne trake po 0,30 m. Na sekciji od kružnog raskrižja br.1 do kraja dionice ukupna širina kolnika iznosi 7,00 m tj. 2 prometne trake po 3,00 m + 2 rubne trake po 0,30 m + proširenje od 0,20 m da bi dobili zaštitnu traku za pješake od 0,50m u naseljenim mjestima između kolnika i nogostupa.

Maj 2021

Na predmetnoj dionici imamo projektiran samo jedan objekat a to je AB most preko rijeke Bregave statičke duljine l=28,70m(normalni profil u prilogu). Za ovu fazu projekta je ugovoren da most bude urađen na nivou idejnog projekta.

Sukladno projektnom zadatku, na predmetnoj dionici će se u sklopu glavnog projekta projektirati zatvoreni sustav oborinske odvodnje. Što znači da će se sva oborinska voda sa kolnika odvoditi u betonske rigole i slivnike te sustavom cijevi i šahtova odvesti do separatora ulja i masti gdje će se nakon prečišćavanja ispustiti u okolni teren.

Na dijelu trase koji prolazi kroz urbano područje(Vidovo polje) su projektirani obostrani nogostupi širine 1,60 m

Projektovano rješenje za rekonstrukciju ceste označeno je crvenom bojom na slici 4, dok su sadašnji pravci odvijanja saobraćaja označeni žutom bojom (pravac prema Sarajevu) i tirkiznom (pravac prema Neumu)

Slika 4: Pregledna karta

Izvor: JP Ceste Federacije BiH

5. UVJETI OD POSEBNOG ZNAČAJA

5.1. GEOGRAFSKE KARAKTERISTIKE

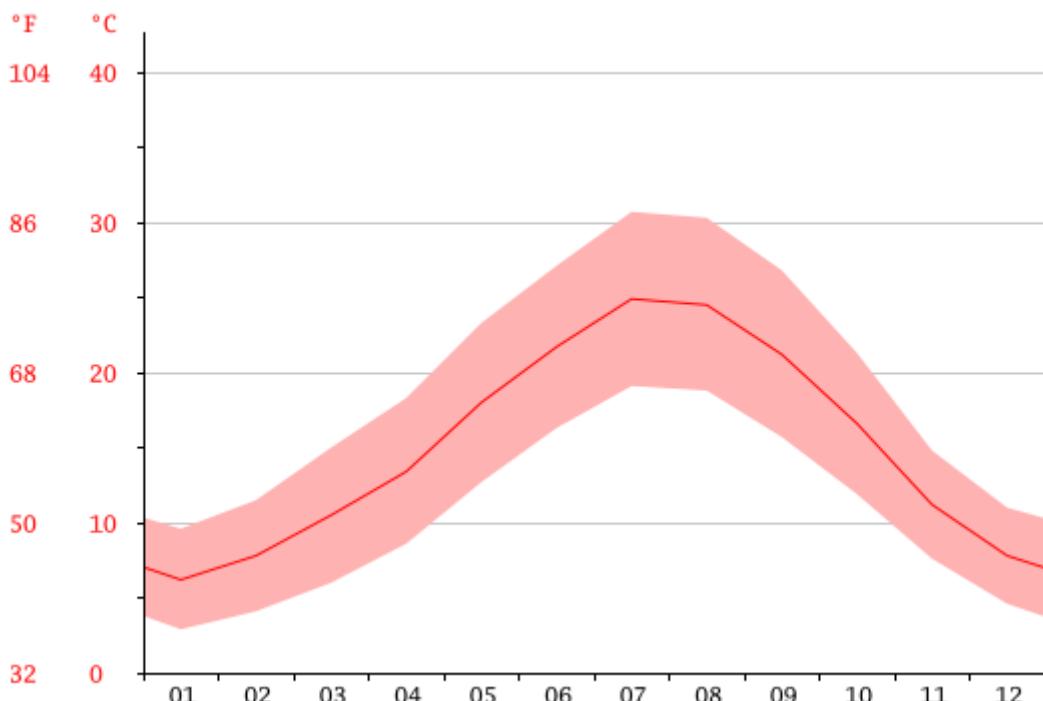
Područje općine Stolac je smješteno na području Vanjskih Dinarida za koju je karakteristična borano-rasjedno-ljuskava geološka struktura. Uže gledajući teren obuhvaća dvije geotektonске jedinice i to 'svitavsko-ljubušku' tektonsku jedinicu na jugu, te većim dijelom 'čitlučko-stolačku' tektonsku jedinicu na sjevernom dijelu terena. Gledajući pružanje svih geoloških struktura i jedinica jasno je uočljivo kako sve geološke jedinice osim neogenskih i kvartarnih članova, imaju izraziti dinarski smjer pružanja.

Projektno područje se nalazi na 80-100 m nadmorske visine. Šire područje projektiranog pristupnog puta izgrađuju uglavnom mezozojske naslage trijasa, jure, krede i eocena, te lokalno kvartarne naslage u vidu aluvijalnih, deluvijalnih i proluvijalnih naslaga. Litološka građa i debljina stratigrafsko jedinica je dosta neujednačena.

5.2. KLIMATSKE KARAKTERISTIKE

Klima u projektnom području je mediteranska. Za ovo podneblje karakteristične su bure. Srednja godišnja temperatura viša je od 7°C . Osunčanost je 2500 sati godišnje, prosječno 6,4 sata na dan. Srednja godišnja oblačnost u Stocu je 4,5.

Slika 5. Prosječne mjesecne temperature

Uzimajući u obzir klimatske odlike, prema Koppenovoj podjeli klima ovog područja je Cfsa tipa – brdovito – brežuljkasto i nisko planinsko zaleđe. Za Cfsa područje prema Köppenovoj podjeli (podaci MP Hutovo) srednja suma godišnjih oborina iznosi 1639 mm, maksimalne su 2454 mm i minimalne 1189 mm. Maksimalne oborine su 34,8 % veće od srednjih i minimalne su 35 % manje od srednjih.

5.3. KVALITET ZRAKA

Na osnovu dostupne dokumentacije za predmetno područje može se zaključiti da se područje kojim prolazi predmetna cesta odlikuje umjerenom naseljenosti i prostorom bez industrijskih zagađivača tako da je kvaliteta zraka dosta dobra. Postojeći putni pravci M-17.3 i M-6 su jedni od rijetkih izvora onečišćenja zraka na ovom području, međutim zbog niže, odnosno srednje frekvencije prometa može se smatrati da je zrak u području zahvata relativno čist.

Maj 2021

Izvođač radova će izvršiti merenje osnovnih vrednosti za praćenje kvaliteta zraka prije početka radova.

5.4. VODE I KVALITET VODA

Na užoj lokaciji projekta evidentan je jedan površinski vodotok – rijeka Bregava, dok je u nešto širem obuhvatu evidentan još jedan vodotok – rijeka Radimlja. Bregava je lijeva pritoka Neretve i time spada pod jadranski sлив. Slivno područje Bregave iznosi 470 km². Dužina toka iznosi 31 km. U dijelu projektnog područja širina rijeke iznosi od 5-8 m. Tačni podaci o kvaliteti vode u projektnom području trenutačno nisu dostupni. Međutim, po odredbama iz ovog ESMP-a, Izvođač je dužan da prije početka radova izvrši mjerena nultog stanja tako da će podaci o kvalitetu vode biti dostupni prije početka radova.

Treba napomenuti da projektno područje spada pod krš i da je moguća pojava podzemnih voda. Međutim, kako tačnih podataka o podzemnim vodama na projektном području nema, primjenjivati će se mjere spriječavanja izljevanja štetnih tvari u tlo a samim time i u eventualne podzemne tokove. Osim toga, na vodotoku rijeke Bregave nije evidentiran gubitak vode koji bi ukazivao na bliske podzemne tokove.

U svakom slučaju, prije početka projekta a u skladu sa Pravilnikom o geotehničkim ispitivanjima i istraživanjima te organizaciji i sadržaju misija geotehničkog inžinjerstva (Sl. Novine FBiH, 60/09), uraditi će se misija G21 koja će, pored ostalih parametara, pokazati i eventualno postojanje podzemnih voda.

5.5. NIVOI BUKE

Za predmetnu lokaciju ne postoje nikakva praćenja nivoa buke tako da podaci o uticaju buke na okoliš nisu dostupna.

U blizini projekta, posebno u dijelu gdje će se vršiti rekonstrukcija postojeće ceste, u neposrednoj blizini se nalaze stambeni objekti – kuće. Udaljenost kuća od ceste je cca. 30 – 50m dok se sa suprotne strane, na udaljenosti od cca. 200m, nalazi škola. U skladu sa Zakonom o zaštiti od buke, područje spada u šestu zonu, gdje su dopuštene razine buke 70 dB tokom dana i 70 dB tokom noći.

5.6. TLO I NAMJENA ZEMLJIŠTA

Poljoprivredno zemljište je prirodno bogatstvo i dobro od posebnog interesa, uživa posebnu zaštitu, koristi se za poljoprivrednu proizvodnju i ne može se koristiti za druge svrhe, izuzev u slučajevima i pod uvjetima utvrđenim Zakonom o poljoprivrednom zemljištu. Prema namjeni, zone poljoprivrednog zemljišta kategorizirane su u tri planarske kategorije:

- 1) visokovrijedno – P1;

- 2) vrijedno – P2;
- 3) ostalo poljoprivredno zemljište – P3.

Visokovrijedno - P1 zemljište nalazi se u dolinama rijeke Bregave i Radimlje, na pretežno ravnom ili manjim dijelom blago valovitom terenu. Posebno se štiti i služi za proizvodnju ranog voća i povrća, odnosno vinogradarstvo, uz provođenje agromelioracije.

Vrijedno - P2 zemljište najviše je zastupljeno oko mjesta Dudovina, Brda, Mustafića mahala, Donji Poplat, uz rijeku Bregavu.

Ostalo poljoprivredno zemljište – P3, zastupljeno je najviše oko Dubrava, Barana, Hutova blata, Kruševa i Burmaza. To su površine izražene površinske stjenovitosti.

Ukupna površina općine Stolac iznosi 27 979 ha, od čega prema „Karti upotrebne vrijednosti na području HNK“ poljoprivredno zemljište zauzima 13 266,12 ha ili 47,55%, šumsko zemljište zauzima površinu od 13 800,40 ili 49,45 %, neplodno zemljište 837,53 ili 3%, izgrađeno zemljište 613,83 ili 2,2 %, hidrografija 223,7 ili 0,8%.

5.7. FLORA I FAUNA

Flora i fauna stolačkog kraja je iznimno vrijedna, a tome posebno doprinosi park prirode Hutovo blato koji jednim dijelom pripada Stocu a koje se nalazi na udaljenosti od 10 km vazdušne linije od Stoca, a samim time nekih 9 km od projektnog područja. Zahvaljujući povoljnim ekološkim uvjetima i utjecaju mediteranske klime na prostoru Parka prirode po posljednjim istraživanjima utvrđeno je više od 600 biljnih vrsta. Na okolnim brdima nailazimo na elemente makije karakteristične za submediterransko područje. Šmrika, zelenika, lovorka, crni jasen, drijen, smilje, lopoč, lokvanj, smokva, dud i šaša samo su neke od njih a što se tiče šireg prostora stolačkog kraja neizostavne su mediteranske kulture stalne primjene kao smokva, šipak, masline ili duhan.

Za faunu je najvažnije između ostalog posebno istaknuti ptice kao bogatstvo "Hutova blata". "Hutovo blato" se nalazi na jednom od četiri migratorna puta ptica iz Sjeverne i Srednje Europe prema Aziji i Africi. Od velikog bogatstva ptičjeg fonda izdvajaju se: divlja patka, patka njorka, zviždarka, prepelice, rode ili čaplje.

5.8. ZAŠTIĆENA PODRUČJA

Na području kojim prolazi trasa prometnice, prema podacima iz Zavoda za zaštitu spomenika pri Federalnom ministarstvu kulture i sporta, nema evidentiranih zaštićenih dijelova prirode. Međutim, u neposrednoj blizini koridora na udaljenosti od prosječno 10 km nalazi se Park prirode Hutovo Blato koje je proglašeno zaštićenim 1995. godine.

Hutovo blato, kao najveći ptičji rezervat izuzetno je vrijedno područje, ne samo za faunu ptica, već i za druge grupe živih organizama, kao što su gmizavci, vodozemci, ali i insekti koji se smatraju najbrojnijom grupom organizama na svijetu.

Ovakve osobine Hutovog blata su posljedica tople submediteranske klime, male količine padavina, te raznolike vegetacije sa dugom vegetacijskom sezonom, koja je veoma pogodna za očuvanje i razvoj mnogih životinjskih i biljnih vrsta.

Obzirom na spomenutu udaljenost, Hutovo blato neće biti pod direktnim utjecajem projekta.

5.9. STANOVNJIŠTVO I NASELJA

Projektna dionica nalazi se na krajnjem istoku oćine Stolac na samom ulazu u gradsku jezgru Stoca, te presjeca rijeku Bregavu.

Područje općine Stolac s $45,4138$ stanovnika/km² slabo je naseljeno s u usporedbi s europskim prosjekom od $116,4$ stanovnika/ km² i prosječnom gustoćom na razini Federacije, od $75,2$ stanovnika/km², te na razini županije s $50,9$ stanovnika/km. Cjelokupno stanovništvo Stoca živi u 21 zajednici, bez organizacije lokalnih zajednica. Grad Stolac je jedina urbana zajednica u stolačkoj općini.

Općina Stolac ima tri osnovne i jednu srednju školu. Većina studenata iz Stoca studira u Mostaru (75%), dok ih 25% studira na univerzitetima u Republici Hrvatskoj.

Stanovnici općine Stolac sve svoje zdravstvene usluge osiguravaju u Domu zdravlja Stolac. To je regionalni zentar za fizičku terapiju i mentalno zdravlje za Stolac, Neum, Čapljinu i Ravno. Za sekundarnu zdravstvenu zaštitu, stolaz se oslanja na najbliže bolnice u Mostaru i Sarajevu.

Projekat počinje na magistralnoj cesti M6 neposredno prije ulaska u samu urbanu jezgru grada i prolazi neposredno pored firme za preradu sekundarnih sirovina Ris d.o.o. Stolac te novoprojektovanim mostom prelazi preko rijeke Bregave i nastavlja preko obradivog poljoprivrednog zemljista na vec postojeću cestu industrijske zone i spvaja se na magistralnu cestu M17.3.

Maj 2021

Lokalno stanovništvo gravitira primarno prema užoj gradskoj jezgri Stoca, te eventualno prema Regionalnom središtu gradu Mostaru, za zadovoljenje sekundarnih potreba.

Slika 6: Projektni položaj u odnosu na privredne subjekte, gradsku jezgru i poljoprivredno zemljište

Izvor: JP Ceste FBiH

Značaj ovog projekta leži primarno u rasterećenju Stoca od tranzitnog saobraćaja prema Neumu.

6. OPIS MOGUĆIH UTJECAJA ZA VRIJEME PRIPREMNIH RADOVA, IZVOĐENJA, KORIŠTENJA I ODRŽAVANJA

6.1. UTJECAJI ZA VRIJEME PRIPREMNIH RADOVA

Socio-ekonomski utjecaji

EKSOPRIJACIJA PRIJE POČETKA RADOVA: ovaj projekt predviđa izgradnju i rekonstrukciju ceste te podrazumijevaju eksproprijaciju 30 javnih i 41 parcele u privatnom vlasništvu. Prema elaboratu eksproprijacije detektovana je potreba za ekproprijacijom 11.746 m² privatnog zemljišta u vlasništvu 15 fizičkih lica i 5 pravnih lica i 18.812 m² zemljišta koje je javno dobro. Za potrebe projekta neće biti potrebe za eksproprijacijom niti jednog objekta. Planirano je izuzimanje dijelova zemljišta koje se koristi u poljoprivredne srhe, kao i dijelovi neplodnog i građevinskog zemljišta.

S obzirom da je projektom predviđen uticaj manjeg obima, te ograničen na 20 projektom pogodjenih osoba JP Ceste FBiH će izraditi skraćeni akcioni plan preseljenja (ARAP) umjesto plana preseljenja punog obima (skraćeni A u skladu s Okvirom politike preseljenja (RPF⁶) i Operativnom politikom Svjetske Banke OP4.12. Svim osobama naknade će biti isplaćene prije početka radova.

Terenski obilazak je obavljen 17. novembra 2020. i zaključeno je da se javno zemljište, neophodno za odgovarajuće projektne aktivnosti, poput prostora za skladištenje materijala i mašina, ni na koji način ne koriste, ni formalno ni neformalno.

Proces eksproprijacije javnog zemljišta je ustvari administrativni transfer vlasništva, s obzirom da prethodni vladnik nema potraživanja, te s obzirom na to kompenzacija se ne plaća.

⁶ http://jpcfbih.ba/assets/upload/dokumenti-modernizacija/okvir_politike_preseljenja.pdf

Maj 2021

Slika 7: Fotografije snimljene za vrijeme terenskog obilaska 17 novembra 2020. godine.

6.2. UTJECAJI ZA VRIJEME IZVOĐENJA RADOVA

Utjecaj na kvalitet zraka

Izduvni gasovi - Mašine koje se koriste za vrijeme izvođenja radova dovesti će do povećanja emisije izduvnih gasova kao što su SO₂, CO₂, CO, NO_x i Pb.

Generiranje prašine - najznačajniji polutanti su čvrste čestice (PM10 i PM2,5). Mogući izvori stvaranja prašine uključuju aktivnosti na pripremi gradilišta, posebno iskopavanje i ravnjanje, rukovanje građevinskim materijalima kao što su šljunak, pijesak, asfalt, cement i sama gradnja.

Utjecaj na nivo buke i vibracije

Emisije buke vjerojatno će se pojaviti tokom pripreme gradilišta. Mogući izvori buke su: aktivnosti na pripremi gradilišta poput iskopavanja i ravnjanja, korištenje alata i opreme, montaža građevinskih materijala na gradilištu; istovaranje građevinskih materijala kao što su šljunak, pijesak, asfalt itd. i uopće rad mašina za gradnju.

Utjecaj na geomorfolofiju i kvalitet tla

- Erozija – uklanjanje humusa može dovesti do pojave rizika od erozije ogoljenog tla i povećati utjecaj oborinskih voda;
- Suzbijanje tla uslijed rada teških mašina (vozila i oprema za izgradnju) koje se kreću na lokaciji;
- Nekontrolirani (skladištenje, rukovanje i odlaganje) i netretirani otpad jedan je od najvećih izvora zagađenja koja mogu poremetiti kvalitet tla.

Utjecaj na korištenje zemljišta

Izgradnja pristupnog puta može rezultirati:

- Promjenom trenutnog korištenja zemljišta: od poljoprivrednog do građevinskog zemljišta,
- Prekidom u korištenju zemljišta zbog neodgovarajućeg upravljanja otpadom u smislu nekontroliranog i nepročišćenog otpada (npr. slučajna izljevanja iz građevinskih mašina, čvrsti otpad koji su proizveli radnici na gradilištu) koje može štetiti lokalnim zajednicama.

Utjecaj na biološke i prirodne resurse

- Rad teških mašina tokom faze izgradnje može dovesti do toga da biljke budu prekrivene prašinom (npr. začepljenja i oštećenja stoma, sjene, abrazija površine ili kutikule lista), što će utjecati na rast biljaka i hranidbeni lanac životinja;
- Zagađenje tla opasnim materijama (gorivo i ulja u slučaju izljevanja) mogu naštetiti biološkoj raznolikosti okolnog područja;
- Uklanjanje sloja vegetacije može uništiti životinjska staništa.

Utjecaj na vode

- Projekat izgradnje ceste ulaza u Stolac neće imati značajne uticaje na vodne tokove tj. na rijeku Bregavu i okolne tokove. Projektom je planirana izgradnja mosta preko rijeke ali obzirom da je na ovom dijelu Bregava širine cca. 4 – 5m neće biti potrebe da se ulazi u korito rijeke čime se neće uticati na njeno korito i tok. Drenaža na mostu će se odvoditi u uređaj za prečišćavanje tj. separator ulja i masti nakon čega će se prečišćena voda ispuštati u vodotok. Zbog navedenog, planiranim izvođenjem radova nebi trebalo biti uticaja na vode u projektnom području.
- Potencijalni zagađivači mogu biti incidentne situacije. Upravljanja ovim situacijama i monitoring su dati u nastavku teksta

Maj 2021

- Na projektnom području nisu evidentni podzemni tokovi. U skladu sa ovim ESMP-om, primjenjivati će se mjere spriječavanja izljevanja štetnih tvari u tlo a samim time i u eventualne podzemne tokove.
- Treba napomenuti da će se u skladu sa Pravilnikom o geotehničkim ispitivanjima i istraživanjima te organizaciji i sadržaju misija geotehničkog inžinerstva (Sl. Novine FBiH, 60/09), uraditi misija G21 koja će, pored ostalih parametara, pokazati i eventualno postojanje podzemnih voda.

Utjecaj na zaštićena područja

- Promatrani projekt se ne nalazi niti u jednom od postojećih ili planiranih zaštićenih područja niti u njihovoј blizini, tako da nema navedenog utjecaja.

Utjecaj na vrijednost krajolika

Djelomična izmjena krajolika i vizualnih aspekata može se očekivati organiziranjem gradilišta, prisustvom osoblja i mašina na lokalitetu. Ti utjecaji privremeni su i zanemarivi.

Utjecaj na sigurnost prometa i tok prometa

Zagušenje prometa i prepreke na projektnoj dionici koje dovode do zagušenja vjerovatno se mogu očekivati na magistralnoj cesti M6 uslijed povećanog prometa za potrebe gradilišta (dovoz materijala itd.).

Za vrijeme izvođenja radova nije predviđena potpuna obustava saobraćaja. Građevinski radovi će se odvijati, dok će saobraćaj biti omogućen minimalno jednom trakom duž čitavog perioda izgradnje.

Za vrijeme izvođenja radova očekuju se veće neravnine na terenu, uključujući iskope, nasipanja i privremene deponije materijala.

Utjecaj na sigurnost stanovništva

U skladu sa lokalnom praksom neće se uspostaviti kampovi za smještaj radnika. Svi radnici će putovati na posao na dnevoj bazi. Obzirom na to, utjecaj prisustva radnika na lokalnu zajednicu je mal.

Blizina gradilišta: sigurnosni uticaji na lokalno stanovništvo koji se mogu pojaviti zbog blizine gradilišta uključuju:

- Jačina buke koja može uticati na zdravlje stanovnika
- Nezakoniti ulazak na gradilišta lokalnim stanovništvom (djeca)
- Rekonstrukcija može takođe dovesti do usurpacije dijela zemljišta sa neadekvatnim tretiranjem otpada (slučajno izljevanje nekontrolisanog i netretiranog otpada,

Maj 2021

čvrstog otpada od radnika na gradilištu) što može biti štetno za lokalno stanovništvo.

Socio-Economski utjecaji

Privremena eksproprijacija i štete na privatnim posjedima: u ovom trenutku se ne očekuje da će za vrijeme izvođenja radova biti potrebna bilo kakva dodatna privremena eksproprijacije za odlaganje materijala ili opreme. Materijal i oprema bit će odlagani na zemlju duž predmetne ceste koja je u vlasništvu Investitora. Međutim, ukoliko se desi da privremena eksproprijacija ipak bude potrebna za vrijeme izvođenja radova, isto će biti dogovorenog sa predmetnim vlasnicima i kompenzacija će biti isplaćena u skladu sa odredbama lokacijski specifičnog RAP-a i RPF-a (Okvir politike preseljenja) prije ulaska u posjed.

Ograničenje pristupa: Neće biti ograničenja pristupa stambenim niti bilo kojim drugim objektima u blizini za vrijeme izgradnje.

Nova radna mjesta i uticaji na lokalne firme (pozitivan): Očekuje se da će se stvoriti nove poslovne prilike za lokalne firme kao što su prijevoznici, dobavljači i druge uslužne usluge. Očekuje se da će Projekt imati pozitivne uticaje na lokalne mogućnosti zapošljavanja s otvaranjem novih radnih mjesta tokom izgradnje cesta. Ovaj se uticaj smatra kratkoročnim i malim zbog malog obima građevinskih radova.

Utjecaji na životne uvjete u lokalnim zajednicama: Sljedeći uticaji za vrijem gradnje su mogući:

- Prekidi u odvijanju saobraćaja,
- povećanje buke,
- odlaganje građevinskog otpada,
- kratkoročni prekidi u opskrbi vodom i električnom energijom, telefonskim i internetskim vezama, skupljanju otpada, redovnom javnom prijevozu, isporuci pošte.
- Potencijalnu opasnost predstavlja blizina gradilišta.
- lokalne firme mogu biti pogodjene uslijed kasnih isporuka dobara i proizvoda. Uticaj je kratkoročan i nizak zbog kratkog vremena izvođenja radova. *Svaka smetnja koja ima ekonomski uticaj na poslovanjeće se kompenzirati u skladu sa odredbama iz RPF-a⁷.*

⁷ http://jpcfbih.ba/assets/upload/dokumenti-modernizacija/okvir_politike_preseljenja.pdf

6.3. UTJECAJ ZA VRIJEME KORIŠTENJA I ODRŽAVANJA

Ne očekuje se novi negativan uticaj na okoliš, niti pogoršanja potojećih negativnih uticaja za vrijeme korištenja i održavanja.

6.4. POZITIVNI UTICAJI

Provedba projekta će imati pozitivne uticaje na kvalitetu života lokalne zajednice. Postoji nekoliko mogućnosti koje su otkrivene u projektu:

- Povećanje sigurnosti za vozače zbog korekcija nesigurnih elemenata ceste;
- Povećanje sigurnosti za pješake izgradnjom pješačkih staza duž naseljenih poteza projekta;
- Efikasniji i sigurniji sistem prometa, smanjenjem vremena putovanja, smanjenje broja nezgoda, manji troškovi održavanja i upravljanja;
- Poboljšanje transportnog sistema i pristupačnosti;
- Razvijanje cestovne infrastrukture sa poboljšanjem uslova za priključenje;
- Koristi za vozače i korisnike javnog prevoza poboljšanjem prometne povezanosti i povećanjem kapaciteta;
- Smanjenje prometnih gužvi povećanje prometnog toka;
- Povećana brzina i kvalitet putovanja;
- Povećana kvaliteta života (bolji pristup važnim institucijama: zdravstvenim ustanaovama, edukacionim ustanovama, poslu itd.) i
- Manje štete na vozilima.

6.5. MJERE POBOLJŠANJA

Tabela 2: Mjere poboljšanja

Utjecaj	Poboljšanja koja se trebaju ostvariti	Procjena troškova (US\$)		Institucionalna odgovornost	
		Operativni	Implementacija	Operativni	Implementacija
▪ Promet	Bolji prometni tok; Smanjenje vremena i troškova putovanja rekonstrukcijom ceste Poboljšana stanja cesta i poboljšanje sigurnosti prometa Povećanje sigurnosti pješaka izgradnjom pješačkih staza duž naseljenih mjesta pogodjenioh projektom.	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač	JP Ceste FBH
▪ Socio-ekonomski	nove poslove i poslovne mogućnosti za lokalne građevinske radnike i firme (privremenao); Bolja povezanost lokalne zajednice sa Centrom općine (Stolac)	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač	JP Ceste FBH
▪ Vizuelna estetika i krajolik	Poboljšanje vizualnih aspekata mosta i okолнog područja.	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač	JP Ceste FBH
▪ Zrak i tlo	Izgradnjom pristupnog puta biti će manja zagušenja što znači da će se smanjiti emisije prometnih zagađivača zbog čega će kvaliteta zraka biti bolja i zagađenje tla manje. Očekuje se i pozitivan uticaj na smanjenje polutanata u zraku u gradskom području.	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač	JP Ceste FBiH

7. MJERE UBLAŽAVANJA

Svrha ovog ESMP je utvrđivanje mjera ublažavanja povezanih sa utjecajima na okoliš koje su identificirane za ovu projektnu aktivnost. Mjere ublažavanja uključene su u ovo poglavlje i sažete u *Tabeli 3*. Ovo poglavlje uključuje i opće odredbe i mjere ublažavanja koje će angažirani izvođač za izgradnju treće trake morati poštivati i/ ili obavljati. Zahtjevi koje Izvođač treba slijediti, osim odredbi ESMP, biće navedeni u nizu planskih dokumenata (planova) koji će izraditi Izvođač prije početka radova. Izrada takvih dokumenata omogućit će prilagodbu mjera ESMP-a na temelju potencijalnih novih saznanja na licu mesta, kao rezultat javnih konsultacija ili izradom baznih mjerena.

U sklopu Tenderske dokumentacije (TD) za Izvođača, JP Ceste FBH će zahtijevati da Izvođač dostavi Plan organizacije gradilišta (CSOP), koji će naznačiti određene zahtjeve, kako za dovršenje radova tako i za provedbu mjera ublažavanja.

CSOP se sastoji od sljedećih elemenata⁸:

- (i) Opis pripremnih radova i opis organizacije lokacije tokom i nakon izgradnje (projekt pristupnih cesta, gradilišnih cesta, manipulativnih i parkirnih mjeseta, raspored instalacija, projektiranje i organizacija privremenih građevinskih objekata, sanacija terena po završetku radova). Ovaj dio CSOP-a mora sadržavati tehnički opis, proračun i grafičke priloge te BoQ (predmjer radova).
- (ii) Tehnološka shema (mjesto i rad skladišta i odlagališta materijala, mjesto održavanja mehanizacije, odlagališta za posebne vrste otpada, skladištenje opasnih i štetnih tvari). Ovaj dio CSOP-a mora sadržavati tehnički opis, proračun i grafičke priloge te BoQ.
- (iii) Elaborat sigurnosti (Elaborat zaštite na radu i Elaborat o zaštiti od požara i eksplozija), koji će, prema odredbi ovog ESMP-a, uključiti Plan upravljanja u slučaju nesreća (MPCA), i
- (iv) Praktični plan provedbe ESMP-a i, između ostalog, detaljan Plan upravljanja otpadom (WMP).

Dodatni zahtjev za Izvođača, kako je predviđeno ovim ESMP, jest izraditi i dostaviti detaljan Plan upravljanja prometom (TMP) 30 dana prije početka radova (u skladu sa *Dodatkom 4. Upravljanje sigurnošću prometa na cestama ESMF-a*). TMP također uključuje upravljanje prometom prema sezoni, naročito pokušavajući minimizirati učinke tokom ljetnih mjeseci.

U okviru projekta, JP Ceste FBH je pripremilo je Okvir politike preseljenja (RPF) koji pojašnjava principe eksproprijacije/preseljenja zemljišta i naknade, organizacijskih

⁸ *Uredba o organizaciji gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i učesnicima u građenju ("Službene novine FBiH", br. 48/09)*

Maj 2021

aranžmana i postupaka planiranja akvizicije / preseljenja zemljišta. RPF služi kao vodič za pripremu RAP-a koji je potreban ukoliko na projektu postoji potreba za otkup zemljišta.

U ovom podprojektu očekuje se eksproprijacija privatnog zemljišta te je shodno tome potrebno izraditi Akcioni plan preseljenja nakon završetka elaborata eksproprijacije.

7.1. MJERE UBLAŽAVANJA U FAZI PRIJE POČETKA RADOVA

7.1.1. Izvođač

JP Ceste FBH će osigurati kroz ugovorne odredbe da se građevinska djelatnost obavlja bez opasnosti po zdravlje i sigurnost svih radnika i lokalne zajednice. Stoga će Izvođač planirati, koordinirati, nadzirati i pratiti poduzete aktivnosti kako bi učinkovito smanjio rizike koji se pojave tokom rada

ESMP je sastavni dio TD (tenderske dokumentacije) i Ugovora za izvođenje radova. Izvođačeva obaveza je uključiti provedbu mjera zaštite okoliša i socijalne zaštite u ukupne troškove.

Izvođač će morati dati kratku izjavu koja potvrđuje da:

- su uvjeti ESMP procijenjeni i uključeni u cijenu ponude,
- Izvođač radova ima kvalificiranu i iskusnu osobu u Izvođačevom timu koja će biti odgovorna za ispunjenje zahtjeva zaštite okoliša i društvene odgovornosti ESMP.
- Izvođač će se pridržavati važećih zakona BiH i FBiH, EU standarda i zahtjeva Svjetske banke, uključujući relevantne operativne politike, ovog ESMP, ESMF-a i Smjernica za zaštitu okoliša, zdravlje i sigurnost, gdje je to primjenjivo.

Sljedeći ugovorni uvjeti primjenjuju se na Izvođače radova koji su zaposleni od strane JP Ceste FBiH:

- Izvođač će morati pripremiti CSOP specifičan za određenu lokaciju u skladu sa zahtjevima ovog ESMP. Prije dostavljanja ugovora i potpisivanja, sve dostavljene CSOP-ove će službeno pregledati JP Ceste FBH.
- Izvođač će dostaviti službene pisane izvještaje JP Ceste FBiH u skladu sa zahtjevima iz ESMP koji je dio ovog dokumenta;
- JP Ceste FBH je odgovorno za upoznavanje svih Izvođača radova, podugovarača i osoblja koje rade na Projektu sa sadržajem i odredbama ovog ESMP i svim kaznama koje proizlaze iz neusklađenosti s njima;
- Izvođač je odgovoran za obavještavanje JP Cesta FBH odmah nakon primitka bilo kakvih žalbi ili pritužbi, kao i provedbu svih korektivnih radnji odmah nakon utvrđivanja. Izvođač će obavijestiti podnositelja žalbe o Mehanizmu za rješavanje žalbi. Sve žalbe će se registrirati u Centralnoj komisiji za registar protužbi (CFD) i

Maj 2021

prijaviti u Centralnu evidenciju žalbi. Izvođač će redovno popunjavati obrasce za podnošenje žalbe navedene u Prilogu 2. ovog ESMP-a, i dostavljati Izvođaču u sklopu mjesecnih izvještaja.

Izvođač će mjesечно dostavljati izvješaje o upravljanju i praćenju radnih uvjeta direktnih i indirektnih radnika na gradilištu i osigurati postojanje sistema za praćenje usklađenosti s radnim, zdravstvenim i sigurnosnim standardima.

Izvođač mora:

- osigurati da svi radnici moraju biti u skladu sa svim državnim/ federalnim zakonima o radu i zdravlju i sigurnosti, kao i svim drugim relevantnim standardima, uključujući smjernice EHS-a Svjetske banke te će biti odgovoran ako ih ne zadovolji,
- će biti odgovoran za sve aktivnosti poduzete od njegovih podizvođača,
- održavati redovnu učinkovitu dvosmjernu komunikaciju sa svim zaposlenicima, razmjenjivati informacije i pomagati odmah u rješavanju nepredviđenih problema.
- razmjenjivati informacije i zahtijevati sve planove podizvođača o značajnim opasnostima i rizicima po zdravlje koji su povezani sa njihovim radnim aktivnostima.

Predložene mjere ublažavanja mjera će biti priložene tenderskoj dokumentaciji i shodno tome, ugovoru sa Izvođačem. ESMP je sastavni dio programa rada i kao takav će biti dostavljen Izvođaču i izведен prema nalogu.

Tokom faze izgradnje, Izvođači će dodijeliti odgovornost nadgledanja svakodnevnog usklađivanja sa ESMP-om starijim članovima osoblja. Izvođači će biti odgovorni za provedbu svih mjera uključenih u SS ESMP za sve aktivnosti poduzete u smislu ugovora o izgradnji (uključujući rad podizvođača). Usklađenost Izvođača s tim mjerama ocjenjuje tim za nadzor nad izvođenjem radova koji imenuje JP Ceste FBiH, u skladu s Uredbom o uređenju gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i učesnicima u građenju FBiH.

7.1.2. Eksproprijacija i nedobrovoljno preseljenje

Projekat Ulaz u Stolac (Vidovo Polje)- veza na M6 predviđa rekonstrukciju ceste i korekciju osovine. Projektne aktivnosti podrazumjevaju eksproprijaciju 30 javnih i 41 parcele u privatnom vlasništvu. Prema elaboratu eksproprijacije detektovana je potreba za ekproprijacijom 11.746 m² privatnog zemljišta u vlasništvu 15 fizičkih lica i 5 pravnih lica i 18.812 m² zemljišta koje je javno dobro. S obzirom da je projektom predviđen uticaj manjeg obima, JP Ceste FBiH će izraditi skraćeni akcioni plan preseljenja (ARAP), a u skladu s Okvirom politike preseljenja (RPF⁹).

⁹ http://jpcfbih.ba/assets/upload/dokumenti-modernizacija/okvir_politike_preseljenja.pdf

Maj 2021

Kompletna eksproprijacija će se vršiti u skladu sa zakonodavstvo FBiH (prije sve Zakona o eksproprijaciji FBiH) i zahtjeva određenih u WB OP 4.12 o nedobrovljnom preseljenju.

Svi vlasnici, okupanti i korisnici ugrožene imovine u trenutku presjeka (cut-off date), bez obzira da li su sa potpunim pravom vlasništva ili bez, imaju pravo na kompenzaciju ili pomoć koja će biti određena u prethodno izrađenom RAP-u.

Sva kompenzacija mora biti isplaćena u skladu sa odredbama utvrđenim u RAP-u i Okviru politike preseljenja (RPF). Kompenzacija će se uvijek izvršiti prije ulaska u posjed na zemljištu od strane korisnika eksproprijacije. Zemljište se ne može fizički oduzeti (npr. bilo kakvi građevinski ili neki drugi radovi ne mogu početi) prije nego što se kompenzacija ne isplati pogođenim licima.

Sve pogođene osobe biće informisane, smisleno konsultovane i ohrabrene da učestvuju u toku razvoja i implementacije RAP-a i procesa eksproprijacije, u skladu sa zahtjevima za objavu informacija i konsultacije utvrđene u RPF-u.

Pored navedenog, efikasan mehanizam za pritužbe je na raspolaganju, a on služi za prikupljanje i blagovremeno reagovanje na specifične pritužbe vezane za kompenzaciju i preseljenje od strane pogođenih lica. Mehanizam za pritužbe je detaljnije opisan u poglavljju 10.2.1 u ovom ESMP-u.

7.2. MJERE UBLAŽAVANJA ZA VRIJEME IZGRADNJE

7.2.1. Upravljenje okolišem

Tokom faze izgradnje, Izvođač će odgovornost nadgledanja svakodnevne usklađenosti s ESMP-om dodijeliti vodećem inžinjeru.

Izvođač će biti odgovoran za provedbu svih mjera uključenih u ESMP za sve aktivnosti poduzete u smislu ugovora o izgradnji (uključujući rad podizvodača).

Usklađenost izvođača sa odredbama ESMP-a procjenjivat će Nadzorni inžinjer imenovan od strane JP Ceste FBiH, u skladu sa Uredbom o uređenju gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i učesnicima u građenju FBiH ("Službene novine FBiH", br. 48/09, 75/09 i 93/12).

Pregled usklađenosti će Izvođač mjesečno dostavljati JP Ceste FBiH. O neusklađenostima, incidentima i odstupanjima od ESMP-a biti će obaviješteni JP Ceste FBiH ili Nadzorni inžinjer, što je prije moguće, u roku od 24 sata od trenutka nastanka, pri čemu će JP Cesta FBiH reagirati na pojavu čim prije i primijeniti korektivne mjere s rokom za njihovo poduzimanje.

Sve mjere ublažavanja navedene su u Tabeli 3. Plana upravljanja okolišem i socijalnim aspektima.

7.2.2. Zdravlje i sigurnost

Radovi na sanaciji cestovne dionice mogu predstavljati zdravstvene i sigurnosne rizike za građevinske radnike i posjetitelje gradilišta. Korisnici cesta i građevinski radnici bit će izloženi riziku od: bio-fizičkih faktora rizika za zdravlje (npr. buka, prašina, hemikalije, građevinski materijal, kruti otpad, otpadne vode, vektorske bolesti i sl.) i prometnih nesreća uslijed prometa teških građevinskih strojeva tokom izgradnje.

Stoga je Izvođač dužan:

- osigurati da samo ispravno obučeni/ licencirani ljudi rade sa teškim strojevima;
- provesti odgovarajuće sigurnosne standarde za sve radnike i posjetitelje lokacije, koji ne bi smjeli biti niži od onih utvrđenih međunarodnim standardima¹⁰, uz pridržavanje nacionalnih standarda FBiH,
- osigurati poštivanje mjera za sprečavanje širenja bolesti COVID-19 koje su propisane od strane Kriznog štaba FBiH¹¹, Smjernicama Svjetske banke¹² i Smjernicama Svjetske zdravstvene organizacije (WHO)¹³
- osigurati osnovne sigurnosne značajke za posjetitelje, kao što su znakovi upozorenja za zaštitu i zabranu pristupa nesigurnim područjima ili obavezu svakog posjetitelja da nosi kacigu prije ulaska u gradilište,
- osigurati radnicima sigurnu i zdravu radnu okolinu, uzimajući u obzir inherentne rizike u svojoj posebnoj aktivnosti sanacije cesta i specifičnim vrstama opasnosti na radnim područjima,
- osigurati prikladnu dezinfekciju svih koju ulaze na gradilište i izlaze sa istog
- osigurati ličnu zaštitnu opremu (PPE) za radnike, kao što su sigurnosne čizme, kacige, maske, rukavice, zaštitna odjeća, zaštitne naočale, zaštitne naočale za cijelo lice i zaštitu ušiju. Održavanje PPE pravilnim čišćenjem prljave opreme i zamjenom oštećene sa novom.
- Osigurati ličnu zaštitnu opremu (PPE) za prevenciju širenja bolesti COVID-19 za radnike i posjetioce gradilišta (sredstva za dezinfekciju, rukavice, zaštitne maske)

¹⁰ - Konvencija o zdravlju i sigurnosti na radu, 1981. (br. 155)

- Promotivni okvir Konvencije o zdravlju i sigurnosti na radu , 2006. (br. 187)

- Direktiva o zdravlju i sigurnosti na radu 89/391/EEC

- Smjernice Svjetske banke o zdravlju i sigurnosti na radu (30. april/travanj 2007.)

- i druge preporuke i direktive EU.

¹¹ <https://covid19.fmoh.gov.ba/preporuke>

¹² Smjernice Svjetske banke su u skladu sa smjernicama WHO i bit će dostavljene odabranom izvođaču po potpisu Ugovora

¹³ <https://www.who.int/publications/i/item/considerations-for-public-health-and-social-measures-in-the-workplace-in-the-context-of-covid-19>

Maj 2021

- u sigurnosne procedure uključiti pružanje informacija, obuku i zaštitnu odjeću radnicima uključenim u opasne operacije i pravilno obavljanje njihovog posla.
- U sigurnosne procedure uključiti pružanje informacija i obuku o sprečavanju širenja bolesti COVID- 19
- Osigurati socijalnu distancu među radnicima gdje god je to moguće u svim zatvorenim i otvorenim prostorijama za vrijeme trajanja kriznog perioda uzrokovanih koronavirusom
- Osigurati dezinfekciju prostora, masina i alata za rad.
- imenovati voditelja za zaštitu okoliša, zdravlje i sigurnost kako bi se brinuli za zdravlje i sigurnost radnika.

7.2.2.1. *Sigurnosni aranžmani*

Izvođač bi trebao osigurati da se svi mogući rizici velikih razmjera tokom rada eliminiraju ili svedu na minimum. Kako bi se spriječila mogućnost nesreća većeg razmjera, potrebno je planirati i razviti mjere za smanjenje štetnih utjecaja. Dužnost Izvođača je uraditi Plan upravljanja u slučaju nesreća (MPCA).

MPCA treba uključiti organizacijsku strukturu, odgovornosti, postupke, komunikaciju, obuku, sredstva i druge mjere potrebne za pružanje odgovarajuće reakcije Izvođača u slučaju nesreća koje bi mogle nastati tokom projekta. Ukoliko se procjeni da je rizik od širenja bolesti COVID-19 na gradilištu visok radi velikog broja radnika i nemogućnosti održavanja socijalne distance u MPCA je potrebno uključiti i posebne potrebe za sprečavanje širenja koronavirusa. Najvažnije stavke MPCA su sljedeće:

- identificiranje potencijalnih opasnosti i nesreće velikih razmjera,
- opće procedure za sve izvanredne situacije i nesreće koje se mogu pojaviti tokom Projekta zbog prirodnih nepogoda, nedostataka u opremi uslijed ljudskih pogrešaka,
- opis preventivnih mjera protiv nezgoda,
- osposobljavanje radnika za njihove uloge i odgovornosti prilikom nezgode,
- određivanje odgovorne osobe na licu mjesta,
- hitni postupci komunikacije,
- informacije i kontakti važnih lokalnih vlasti i hitnih službi,
- unutarnje i vanjsko upozorenje,
- planovi reagiranja za određene vrste opasnosti, primjerice medicinska pomoć, požar itd.

MPCA treba obuhvatiti:

- Plan odgovora u slučaju izljevanja,

Maj 2021

- Pripravnost u hitnim slučajevima,
- Plan reagovanja u incidentnim situacijama.

Izvođač je također obavezan da:

- Izvođač bi trebao osigurati prijenosne toalete na gradilištima, ako cca 25 ljudi radi mjesec dana po cijeli dan. Mjesto prijenosnih objekata mora biti najmanje 6 m od odvodnog sistema i površinskih voda. Ovi prijenosni toaleti trebaju se čistiti jedanput dnevno, a svu kanalizaciju treba napumpati iz spremnika za prikupljanje jednom dnevno i treba ih dovesti do uobičajenog septičkog spremnika za daljnje postupanje.
- Izvođač bi trebao osigurati građevinskim radnicima na svim gradilištima flaširanu vodu za piće.

7.2.2.2. Prva pomoć

Izvođač će:

- osigurati da su objekti koji pružaju zdravstvenu zaštitu i prvu pomoć lako dostupni. Prikladno opremljene stanice prve pomoći moraju biti lako dostupne na čitavom radnom području;
- dokumentirati i prijavljivati nezgode, bolesti i nezgode na radnom mjestu;
- spriječiti nezgode, ozljede i bolesti koje potječu iz, u vezi sa, ili nastaju tokom rada, što je moguće više smanjiti mogući uzrok opasnosti na način koji je u skladu s dobrom međunarodnom praksom;
- utvrditi potencijalne opasnosti za radove, posebno one koji bi mogli predstavljati prijetnju po život i pružiti potrebne preventivne i zaštitne mjere;
- osigurati da se vozači gradilišta strogo pridržavaju pravila vožnje;
- osigurati odgovarajuću rasvjetu uz cestu.

7.2.3. Promet i cestovna sigurnost

Izvođač će izraditi Plan organizacije gradilišta (CSOP) koji uključuje pripremu i organizaciju gradilišta tokom i nakon izgradnje, uključujući ceste na gradilištu, tj. Plan upravljanja prometom (TMP). Promet na gradilištu treba regulirati na isti način kao i na javnim cestama.

Izvođač je dužan:

- pripremiti i dostaviti TMP JP Ceste FBH na odobrenje, najkasnije 30 dana nakon početka radova na bilo kojoj komponenti projekta uključenoj u preusmjeravanje i upravljanje prometom;
- u svrhu neprekinutog kretanja prometa tokom rekonstrukcije raskrsnice, uključiti u TMP sljedeće dijelove: detaljne crteže prometnih rješenja prikazom

Maj 2021

- svih zaobilaznica, privremenih cesta, privremenih okretišta, potrebnih ograda, signalizacije/ rasvjete, prometnih znakova itd.;
- osigurati signalizaciju na strateškim mjestima;
 - Instalirati i održavati informativnu tablu na svakoj važnoj raskrsnici, na cestama koje će se koristiti tokom rekonstrukcije, na kojoj će biti jasno naznačeni sljedeći podaci na lokalnom jeziku:
 - Lokacija; oznaka postaje i naziva mjesta,
 - Trajanje gradnje,
 - Ime i adresu za kontakt/ telefonski broj odgovornog osoblja,
 - Ime i adresu za kontakt/ telefonski broj Izvođača,
 - Iskrena isprika zbog prouzrokovanih neugodnosti.

Zakon o cestama FBH, član 77., propisuje da se za svaku gradnju na javnoj cesti, za radove na redovnom održavanju ili za bilo koji drugi posao u prometu, mora uspostaviti odgovarajuća privremena oznaka. Odnosno, promet se mora regulirati na način koji će garantirati sigurnost prometa i izvođača sa minimalnim poremećajima.

Odgovarajuća oznaka odredit će se na temelju Pravilnika o prometnim znakovima (Pravilnik o prometnim znakovima i znakovima na cestama, načinima obilježavanja i preprekama na cestama i znakovima koje bi ovlaštena osoba mogla dati sudionicima u prometu ("Službene novine BiH" , br. 16/07)) i u skladu sa Smjernicama za projektiranje, izgradnju, održavanje i nadzor cesta (Sarajevo/ Banja Luka 2005).

TMP treba sadržavati pojedinosti o sljedećem:

- Planu gradnje po fazama,
- Početku i trajanju radova,
- Pregledu postojećih uvjeta u blizini gradilišta,
- Utvrđivanju pogodjenih područja,
- Mjerama ublažavanja,
- Planovima cirkulacije, uključujući zone ulaska i izlaza, trase za vuču materijala, tačke preokreta, parkirališta, zone međusobnog povezivanja s drugim prometnim cestama itd.
- Površinama za kretanje pješaka i vozila,
- Kontroli prometa za svaku očekivanu intervenciju, uključujući prikaz prepreka, staze, plan prometne snalizacije, znakove upozorenja itd.
- Zahtjevima za specijalna vozila, naprimjer vangabaritna,
- Gradilišnim cestama (pristup, rampe, utovar, istovar),
- Priklučnim cestama za opskrbu vozila i skladištenje materijala,
- Očekivanoj interakciji pješaka i vozila,

Maj 2021

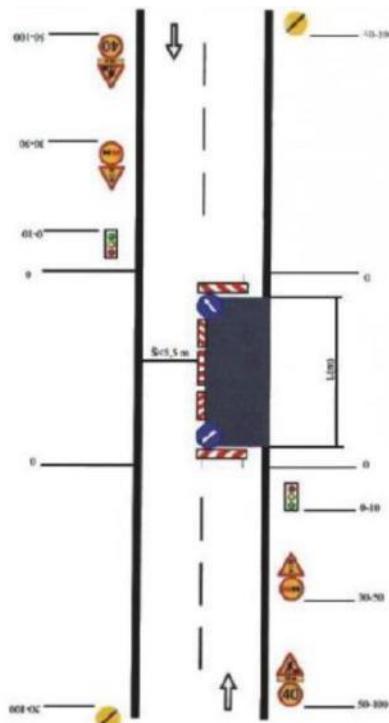
- Ulozi i odgovornosti osoba na gradilištu u vezi s upravljanjem prometom,
- Uputama o postupcima kontrole prometa, uključujući hitne situacije.

TMP bi također trebao sadržavati odgovarajuću komunikaciju sa stanovništvom koje je pogođeno radovima u prometu i pravovremeno informiranje o promjenama u odvijanju prometa/ blokade ceste.

TMP treba redovno pratiti (odgovornost nadzornog inžinjera) i revidirati kako bi se osigurala učinkovita primjena i uzele u obzir sve promjene na gradilištu. Svi radnici na gradilištu trebali bi se upoznati s TMP-om.

Mjere cestovne sigurnosti koje će se primjenjivati tokom izgradnje i rekonstrukcije ceste i raskrsnica na projektnoj dionici uključuju rasvjetu i vertikalnu signalizaciju kako je prikazano na slici 8.

Slika 8: Shematski prikaz regulacije prometa za vrijeme građevinskih radova

Izvor: JP Ceste Federacije BiH

7.2.4. Sigurnost gradilišta

Izvođač će osigurati gradilište. Građevinsko zemljište mora biti obilježeno tablom sa podacima o radovima i učesnicima u građenju (ime investitora, ime izvođača, ime projektanta, ime i vrsta gradnje, početak i završetak radova). Ove mjere su neophodne kako bi Izvođač mogao osigurati sigurnost gradilišta i zabraniti ulazak od neovlaštenih osoba.

Maj 2021

Elaborat o sigurnosti na radu i Elaborat o zaštiti od požara i eksplozije trebaju uključivati detaljne mjere sigurnosti na gradilištu kako bi se osigurala sigurnost mesta i uklonili mogući rizici i štetni utjecaji na zaposlenike i neovlaštene osobe.

7.2.5. Privremeno izuzimanje u toku izvođenja radova

Ne očekuje se da će biti potrebno privremeno otkupiti privatno ili javno zemljište radi smještaja mašina i deponovanja materijala.

Međutim, ako privremeno izuzimanje privatne zemlje bude neophodno za vrijeme izvođenja radova, isto će biti dogovorenog sa vlasnicima a naknada će biti isplaćena prije izuzimanja. Izvođač je odgovoran da radovi teku u pravom smjeru. Vlasnik ima pravo da odbije ponudu izvođača o iznajmljivanju zemljišta.

7.2.6. Upravljanje građevinskim otpadom

Usljed neadekvatnog upravljanja otpadom i građevinskim otpadom/materijalom moguća je kontaminacija tla i voda. S obzirom na to, Izvođač radova je dužan da razvije i implementira Plan upravljanja otpadom (WMP), koji će osigurati okolišno prihvatljivo prikupljanje otpada i viška materijala, njegovo skladištenje, prijevoz i konačno zbrinjavanje, a prije svega ponovna upotreba. Navedeni WMP se dostavlja JP Cestama FBiH na odobrenje.

Sav iskopani materijal koji se ne može iskoristiti, prema Predmjeru radova, odvozi se na deponiju. Izvođač radova je u obavezi da izradi i implementira Plan upravljanja građevinskim otpadom, te da odredi lokaciju deponije u skladu sa zakonskom regulativom. Prema tome, Izvođač se obvezuje na iznalaženje lokacije deponije, izradu projekta deponije ukoliko bude potrebno, te pribavljanje saglasnosti od nadležnih institucija i sve što je potrebno da bi se materijal trajno deponirao. Lokacije odlaganja ovog otpada potrebno je urediti i dovesti u stanje koje ne narušava vizuelno i estetski okruženje i okoliš.

7.3. MJERE UBLAŽAVANJA U FAZI KORIŠTENJA

Potrebno je da JP Ceste FBiH izvrši upute navedene u Tabeli 3. Plana upravljanja okolišem i socijalnim utjecajima u fazi korištenja.

Maj 2021

7.4. SAŽETAK MJERA UBLAŽAVANJA UTJECAJA

Tabela 3: Plan upravljanja okolišem i socijalnim aspektima

Utjecaj/ problem	Mjere ublažavanja utjecaja	Procjena troškova (US\$)		Institucionalna odgovornost		Komentari
		Operativno	Implementacija	Operativno	Implementacija	
FAZA PRIJE IZGRADNJE						
Ograničenje pristupa.	Izrada TMP.	Uključeno u ponudu	Interni resursi	Izvođač radova	JP Ceste FBiH	
Utjecaju na životne uvjete	Informisanje lokalnih zajednica o obimu i trajanju radova prije početka građevinskih radova, putem lokalnih novina, oglasnih ploča općine i web stranice kao i preko web stranice JP Ceste, čim se ugovor potpiše informisanje korisnika puta putem ploče za informacije o gradilištu i informativnog letka na gradilištu	Interni resursi	Interni resursi	JP Ceste FBiH	JP Ceste FBiH	Korisnici puteva se redovno obavještavaju o građevinskim radovima na putevima preko radiovijesti i saopštenja auto-moto kluba
Usklađenost sa nacionalnim zakonodavstvom	Pribavljanje svih potrebnih dozvola za implementaciju Projekta	Interni resursi	Interni resursi	JP Ceste FBiH + Projektant	Nadležno tijelo za izdavanje dozvola	Usklađenost sa nacionalnim zakonodavstvom
Stvaranje radnih mesta i utjecaj na lokalno poslovanje	Unaprijed obavijestiti javnost o građevinskim radovima, kako bi se omogućilo privrednicima i radnicima u toj oblasti da se pripreme za potražnju na tržištu putem lokalnih novina, oglasne ploče i internet stranice općine	Interni resursi	Interni resursi	JP Ceste FBiH	Izvođač + JP Ceste FBiH	Primjenjivo ako Izvođač bude trebao novu radnu

Maj 2021

Utjecaj/ problem	Mjere ublažavanja utjecaja	Procjena troškova (US\$)		Institutionalna odgovornost		Komentari
		Operativno	Implementacija	Operativno	Implementacija	
	kao i preko web stranice JP Ceste odmah po potpisivanju ugovora Unaprijed obavijestiti privrednike o građevinskim radovima, kako bi mogli planirati neophodnu upotrebu puta, kao i o mogućim zastojima (putem lokalnih novina, oglasne ploče i internet stranice općine, te preko web stranice JP Ceste odmah po potpisivanju ugovora)					snagu.
Eksproprijacija, nedobrovoljno preseljenje i ekonomsko premještanje	Izrada skraćenog akcijskog plana preseljenja (ARAP) Sva eksproprijacija vršit će se u skladu sa primjenjivim zakonima FBiH, objavljenom i javno konsultovanom RAP-u i RPF-u Kompenzacija će se uvijek plaćati prije ulaska u posjed na zemljištu od strane korisnika eksproprijacije -Novčana kompenzacija bit će iplaćena po zamjenskoj vrijednosti u skladu sa Matricom prava iz prethodno odobrenog i objavljenog RAP-a Sve zahvaćene osobe će biti informisane, smisleno konsultovane i ohrabrene da učestvuju kroz proces razvoja ARAP-a i procesa eksproprijacije, u skladu sa objavom informacija i konsultacija određenih u RPF-u. Osiguranje efektivnog mehanizma za pritužbe za prikupljanje i reagovanje na vrijeme na specifične pritužbe vezane za kompenzaciju i preseljenje, a koje šalju zahvaćene osobe. Ovo će se raditi u skladu sa detaljima opisanim u poglavljju 10.2.1 u ovom ESMP-u (Mehanizam za pritužbe).	Internal resources	Internal resources	PC Roads FBH, + Municipality		
Ograničenja upotrebe zemljišta i štete na privatnim posjedima i u	Izbjegavati privatno vlasništvo gdje je god to moguće; Izvođač je organizirati gradilište u saradnji i uz saglasnost sa općinom Stolac ; U slučaju da se ne može izbegić povremeno korištenje	Interni resursi	Interni resursi	Izvođač radova	JP Ceste FBIH	Ukoliko se povremena upotreba zemljišta ne

Maj 2021

Utjecaj/ problem	Mjere ublažavanja utjecaja	Procjena troškova (US\$)		Institutionalna odgovornost		Komentari
		Operativno	Implementacija	Operativno	Implementacija	
poslovanju.	zemljišta, pogodenim vlasnicima/ korisnicima će biti obezbeđena naknada kao i naknada za nemogućnosti daljeg predviđenog korištenja zemljišta			+ JP Ceste FBiH		može izbjegći, to će biti dogovoreno sa vlasnikom a naknada će biti isplaćena prije pristupa zemljištu. Vlasnik ima pravo da odbije da iznajmi zemljište za potrebe izvođenja projekta..
FAZA IZGRADNJE						
Ograničenje pristupa	Implementacija odredaba o pravovremenom informiranju građana putem medija o predstojećim	Uključeno u građevinske	Uključeno u nadzor	Izvođač	Nadzorni organ*	

* Nadzorni organ će biti Konsultant kojeg imenuje JP Ceste FBiH prema zakonodavstvu Federacije BiH.

Maj 2021

Utjecaj/ problem	Mjere ublažavanja utjecaja	Procjena troškova (US\$)		Institutionalna odgovornost		Komentari
		Operativno	Implementacija	Operativno	Implementacija	
	<p>građevinskim radovima, očekivanom trajanju radova, alternativnim pravcima itd., putem informativne brošure na gradilištu, lokalnih novina, oglasne ploče i internet stranice općine, kao i preko internet stranice JP Ceste, odmah po potpisivanju ugovora</p> <p>Implementacija TMP-a.</p> <p>Postavljeni jasni znakovi. Obaveštenja o zatvaranju puteva putem medija ili drugih aktera u vezi sa sigurnošću na putu</p> <p>Površine na kojim su uskladišteni materijali i oprema jasno su označeni i sprječen neovlašten pristup</p>	radove				
Privremeno zauzimanje parcela u privatnom ili javnom vlasništvu u slučaju nepredviđenih događaja	<p>Izbjegavanje privremenog zauzimanja parcela u privatnom vlasništvu</p> <p>U slučaju da izbjegavanje nije moguće, minimizirati površinu koja se koristi, uticaje na vegetaciju i implementacija odredbi RPF-a i RAP-a za privremeno zauzimanje</p>	Interni resursi	Izvođač	JP Ceste FBiH	JP Ceste FBiH	
Utjecaji na životne uvjete lokalnog stanovništva	<p>Pružanje blagovremenih informacija građanima o bilo kakvim smetnjama i neugodnostima; putem lokalnih novina, oglasne ploče i internet stranice općine, kao i preko internet stranice JP Ceste, odmah po potpisivanju ugovora.</p> <p>Implementacija TMP-a;</p> <p>Implementacija CSOP-a;</p> <p>Implementacija ESMP odredbi.</p>	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	JP Ceste FBiH (pružanje informacija građanima) + Izvođač radova(praćenje odredbi TMP, CSOP, ESMP	Nadzorni organ*	

Maj 2021

Utjecaj/ problem	Mjere ublažavanja utjecaja	Procjena troškova (US\$)		Institutionalna odgovornost		Komentari
		Operativno	Implementacija	Operativno	Implementacija	
Uticaji na lokalni saobraćaj povećanje lokalnog saobraćaja, uključujući teške maštine i kamione, korištenje samo jedne trake što dovodi do zastoja ograničenja pristupa	Implementacija TMP-a; Uvođenje odgovarajuće signalizacije i znakova upozorenja; Prilagođavanje radnog vremena veličini saobraćaja, npr. Izbjegavanje transporta u vršnim satima; Sistem upravljanja saobraćajem i obuka osoblja, specijalno za pristup gradilištu i okolni teški saobraćaj; Osiguranje sigurnih prolaza i prelaza za pješake gdje su pješački tokovi u koliziji	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač	Nadzorni organ*	U suradnji sa lokalnim Ministarstvom unutarnjih poslova
Emisije u zrak: - izduvni gasovi; - prašina	Visokokvalitetna fosilna goriva (sa niskim procentom sumpora i olova) moraju se koristiti za građevinske maštine i opremu; Sve maštine i vozila koja se koriste za izgradnju/rekonstrukciju/ rehabilitaciju moraju imati upotreбne dozvole; Vozila se moraju redovno održavati; Potrebno je koristiti opremu sa ugrađenim filterima za smanjenje emisije čađi; Kada nisu u upotrebi, oprema i maštine se moraju ugasiti; Maksimalna brzina vozila na neasfaltiranom putu treba biti ograničena na 20 km/h; Gradilište se mora polijevati vodom da se sprijeчи pojava prašine (u područjima sa suhim tloom gdje radovi proizvode prašinu) Pijesak i šljunak moraju biti transportovani pokrivenim kamionima.	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač	Nadzorni organ*	
Povećan nivo buke i vibracija:	U slučaju pritužbi lokalnog stanovništva zbog buke, mora se ograničiti istovremena upotreba maština koje	Uključeno u građevinske	Uključeno u	Izvođač	Nadzorni	

Maj 2021

Utjecaj/ problem	Mjere ublažavanja utjecaja	Procjena troškova (US\$)		Institucionalna odgovornost		Komentari
		Operativno	Implementacija	Operativno	Implementacija	
- emisija buke i smetnje izazvane bukom, - vibracije	proizvode buku iznad 70 dB; U slučaju pritužbi lokalnog stanovništva zbog buke mora se manjiti broj kamiona koji dnevno dolaze na gradilište Sve mašine i vozila koji se koriste za izgradnju/rekonstrukciju/rehabilitaciju moraju imati upotreбne dozvole; Oprema i mašine koji se ne koriste moraju biti ugašeni; Maksimalna brzina vozila na neasfaltiranom putu treba biti ograničena na 20 km/h;	radove	nadzor		organ*	
Emisije u podzemne vode: - Moguća kontaminacija podzemnih voda i vodnih tokova	Osigurati postojanje plana za hitne slučajeve, kojim se sprječavaju curenja i razlijevanja koja se mogu pojaviti u slučaju nesreće na radu; Spriječiti aktivnosti popravki, rukovanja mašinama, gorivima ili mazivima na prostorima koji nisu specijalno određeni za ove aktivnosti; Odgovarajuće odlaganje otpada i odvajanje opasnog otpada, kao i angažovanje ovlaštenih kompanija za konačno odlaganje otpada; Moraju se koristiti sistemi za sakupljanje ulja i goriva, kako bi se spriječilo curenje; Radi prevencije curenja, vozila i mašine moraju se redovno održavati.	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač	Nadzorni organ*	
Degradacija tla i emisije u tlo: - erozija; - kontaminacija tla uljem, gorivom i drugim opasnim materijama;	Neophodna je kontrola tokom zemljanih radova kao bi se izbjegla degradacija stabilnosti terena; Pravilno odlaganje otpada; odvajanje opasnog otpada; angažovanje ovlaštenih kompanija za konačno odlaganje otpada; kamioni za konačno deponovanje materijala posebno uklonjenog asfalta, evidencija o količini otpada; Sistemi za prikupljanje ulja i goriva bi trebali biti ugrađeni	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač	Nadzorni organ*	

Maj 2021

Utjecaj/ problem	Mjere ublažavanja utjecaja	Procjena troškova (US\$)		Institutionalna odgovornost		Komentari
		Operativno	Implementacija	Operativno	Implementacija	
- pojava odrona.	radi sprječavanja curenja.					
Promjena područja i promjena postojećeg korištenja zemljišta: - promjene u korištenju zemljišta;	Zemljište predviđeno za korištenje u okviru Projekta može biti korišteno samo za građevinske aktivnosti te nikakvo drugo zemljište nije na raspolaganju za npr. odlaganje građevinskog materijala, parking teških mašina itd.; Moraju se koristiti sistemi za sakupljanje ulja i goriva, kako bi se sprječilo curenje; Provesti aktivnosti sadnje vegetacije na područjima na kojima će biti uklonjena vegetacija ;	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač	Nadzorni organ*	
Neadekvatno upravljenje prometom u toku izvođenja radova: Saobraćajne gužve i prepreke na dionicama ceste	Implementacije EMP-a što uključuje: - Izradu i implementacije TMP-a, Postavljanje adekvatne saobraćajne signalizacije.	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač	Nadzorni organ*	
Uklanjanje vegetacijskog pokrivača i humusa, degradacija bioloških i ekoloških resursa na gradilištu; Smanjenje estetskih vrijednosti zemljišta uslijed organizacije gradilišta; Uklanjanje vegetacijskog	Sprječavanje i kontrola izljevanja ulja, goriva i hemikalija, koji mogu naći put do vodotoka Humusni sloj se mora vratiti, uz ponovno zasijavanje površina nakon završetka radova Sadnja drvenastih biljaka oko cesta i susjednih područja može pomoći u poticanju lokalne flore i faune; Svi prokopi dubine do 0,5 m moraju biti nakošenih strana ili imati rampe za slučaj potrebe izlaska životinja. Sve prokope treba pregledati prije njihovog zatrpananja tlom za slučaj da nije ostala neka životinja; Zemljište predviđeno za korištenje u okviru Projekta	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač	Nadzorni organ*	

Maj 2021

Utjecaj/ problem	Mjere ublažavanja utjecaja	Procjena troškova (US\$)		Institutionalna odgovornost		Komentari
		Operativno	Implementacija	Operativno	Implementacija	
pokrivača.	može biti korišteno samo za građevinske aktivnosti te nikakvo drugo zemljište nije na raspolaganju za npr. odlaganje građevinskog materijala, parking teških mašina itd. u smislu posljedica za tlo					
Neadekvatno postupanje sa otpadom Neadekvatno skladištenje i odlaganje iskopanog materijala	Implementacija WMP-a koja će osigurati okolinski ispravno prikupljanje otpada, njegovo skladištenje, transport i konačno zbrinjavanje, ili ponovnu upotrebu/reciklažu. Sav iskopani materijal mora se zbrinuti u skladu sa WMP-om i Predmjerom radova. Iskopani materijal treba se skladištiti u kratkom vremenskom periodu i treba ga ukloniti što je prije moguće. Nije dozvoljeno skriveno uklanjanje otpada na gradilištu, uključujući otvoreno spaljivanje otpada. Otpad treba skladištiti u kratkom vremenskom periodu na određena mesta za tu svrhu i treba ga ukloniti što prije. Otpad treba prvenstveno reciklirati ili ponovo koristiti gdje je to moguće, a zatim konačno zbrinuti. Otpad koji se ne može ponovo upotrijebiti treba predati ovlaštenoj kompaniji ili agentu za zbrinjavanje otpada (vodiće se evidencija o vrstama i količinama otpada) Lokacije za odlaganje građevinskog materijala određuje općina i sa njima treba upravljati na okolišno najefikasniji način. Izvođač je odgovoran da u dogovoru sa općinom zbrine odlagalište otpada na okolinski najprihvatljiviji način.	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač	Nadzorni organ*	

PLAN UPRAVLJANJA OKOLIŠEM I SOCIJALnim ASPEKTIMA (ESMP) ZA PROJEKAT ULAZ U STOLAC (VIDOVO POLJE)-VEZA NA M6

Maj 2021

Utjecaj/ problem	Mjere ublažavanja utjecaja	Procjena troškova (US\$)		Institutionalna odgovornost		Komentari
		Operativno	Implementacija	Operativno	Implementacija	
Neadekvatna organizacije gradilišta	Implementacija CSOP-a	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač	Nadzorni organ*	
Neadekvatna sigurnost radnika	Sprovođenje mjera zaštite na radu: - Obezbjediti radnicima sigurno i zdravo radno okruženje definirano u OHSMMP, u slopu CSOP-a koji će biti urađen za ovaj Projekat; - Obezbjediti radnicima sigurno i zdravo radno okruženje; - Obezbjediti ličnu zaštitnu opremu; - Poštovati sigurnosne procedure; - Obezbjediti prenosive toalete; - Obezbjediti pitku vodu.	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač	Nadzorni organ*	
Incidentne situacije npr. izljevanje, curenje ulja, masti, goriva i sličnih opasnih materija	Implementacija Plana upravljanja zaštitom životne sredine uključuje: - Plan za slučaj izljevanja, - Plan spremnosti za hitne slučajeve i reagovanje. Implementacija Plana upravljanja vatrom i eksplozijom	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač	Nadzorni organ*	
Nabavka i transport materijala	Implementacija CSOP-a kako bi se osiguralo da se materijali transportuju u pokrivenim vozilima kako bi se smanjili negativni uticaji na životnu sredinu	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač	Nadzorni organ*	
POSTUPANJE SA NALAZIŠTIMA U FAZI IZGRADNJE						
Utjecaji na kulturno naslijeđe	Ako se na gradilištu ili blizu njega otkrije arheološko ili neko drugo nalazište, neophodno je trenutno obustaviti radove i obavijestiti lokalne vlasti;	Uključeno u građevinske	Uključeno u nadzor	Izvođač	Nadzorni organ*	U slučaju nalazišta koje spada u

Maj 2021

Utjecaj/ problem	Mjere ublažavanja utjecaja	Procjena troškova (US\$)		Institutionalna odgovornost		Komentari
		Operativno	Implementacija	Operativno	Implementacija	
		radove				kulturno naslijeđe, radove nadzire ovlaštena institucija
FAZA KORIŠTENJA						
Problemi zbog neadekvatnog održavanja	Redovne aktivnosti tokom korištenja ceste, u održavanje je uključen i separator (??) na mostu preko Bregave uz dinamiku pražnjenja/održavanja	Uključeno u radove na održavanju	Interni resursi	Izvođač radova redovnog održavanja	JP Ceste FBiH	
Smanjenje sigurnosti na cesti zbog povećanja saobraćaja i brzine	Redovno održavanje opreme i signalizacije na cesti	Uključeno u radove na održavanju	Interni resursi	Izvođač radova redovnog održavanja	JP Ceste FBiH	Smanjenje sigurnosti na cesti zbog povećanja saobraćaja i brzine

8. PROGRAM MONITORINGA OKOLIŠA

Tabela ispod predstavlja plan monitoringa potreban za gradilište - napravljen u skladu sa mjerama za ublažavanje posljedica u svrhu izbjegavanja ili smanjenja negativnih utjecaja.

Prije početka radova, u skladu sa zahtjevima ESMP-a, i minimalnim zahtjevima monitoringa, koji su opisani u donjoj tabeli, te bez ograničenja na ove zahtjeve, Izvođač radova će pripremiti detaljnu listu mjera ublažavanja i parametara koji će se pratiti, te će pripremiti podatke specifičnih početnih mjerena na lokaciji koji su predviđeni u programu monitoringa.

Plan monitoringa na gradilištu koriste Nadzorni inžinjeri JP Ceste FBiH. Potpisane liste će biti proslijeđene JP Ceste FBiH, koje će biti odgovorno za monitoring/ praćenje i izvještavanje o usklađenosti.

JP Ceste FBIH će voditi registar pritužbi, koji će sadržavati sve informacije o problemima ili pritužbama koje je primila zajednica ili druge zainteresovane strane. To će uključivati: vrstu pritužbe, vrijeme i radnje za njihovo rješavanje i ishod.

Maj 2021

Tabela 4: Program monitoringa okoliša i socijalnih aspekata

Potencijalni utjecaj	Koji parameter se prati?	Gdje će se vršiti monitoring?	Kako će se vršiti monitoring?	Kada će se vršiti monitoring?	Procjena troškova (US\$)		Odgovornost	
					Implementacija	Operativno	Implementacija	Operativno
FAZA PRIJE IZGRADNJE								
Stvaranje radnih mesta i utjecaj na lokalna preduzeća	Broj zaposlenih osoba iz lokalnog stanovništva, Pravovremeno informiranje lokalne zajednice o nadolazećim radovima	Šire područje izgradnje	Inspekcija	Prije izgradnje	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač	Izvođač
Eksproprijacija, nedobrovoljno preseljenje I ekonomsko premještanje	Implementacije prethodno izrađenog i odobrenog RAP-a	JP Ceste FBiH	Mjesečni i kvartalni interni izvještaji	Prije izgradnje	/	300000	Nadzorno tijelo + JP Ceste FBiH	Nadzorno tijelo + JP Ceste FBiH
Privremeno zauzimanje zemljišnih parcela u privatnom vlasništvu u cilju izgradnje pristupnih puteva i smještaja osoblja, mašina i materijala	Implementacija RPF odredbi	Gradilište	Vizuelni progled i inspekcije	Prije i za vrijeme izgradnje kad se ukaže potreba	Uključeno u nadzor	Uključeno u nadzor	Nadzorno tijelo + JP Ceste FBiH	Nadzorno tijelo + JP Ceste FBiH
FAZA IZGRADNJE								
Ograničenja pristupa	Usostavljen TMP, Primjena odredbi RPF-a o postupcima kompenzacije za poslove pogodžene ograničenjem pristupa	Gradilište	Vizualni pregledi	Nasumično provjeravanje najmanje jednom sedmično tokom izgradnje	Uključeno u nadzor	Uključeno u nadzor	Nadzorni organ + JP Ceste FBiH	Nadzorni organ + JP Ceste FBiH

Maj 2021

Potencijalni utjecaj	Koji parameter se prati?	Gdje će se vršiti monitoring?	Kako će se vršiti monitoring?	Kada će se vršiti monitoring?	Procjena troškova (US\$)		Odgovornost	
					Implementacija	Operativno	Implementacija	Operativno
Ograničenja upotrebe zemljišta i oštećenja privatne svojine (poljoprivredne parcele, linijski objekti i ograde) zbog odlaganja građevinskog otpada, kampova za radnike i parkiranja teških mašina	Uspostavljen CSOP, Primjena odredbi RPF-a i prethodno izrađenog RAP-a o postupcima kompenzacije u slučaju povremene upotrebe zemljišta koja se nije mogla izbjegći, naknada će biti obezbijeđena pogodnim vlasnicima/ korisnicima, Pritužbe	Gradilište	Visualni pregledi + Centralni registar pritužbi	Prije početka građenja i nasumično provjeravanje najmanje jednom sedmično tokom izgradnje	Uključeno u nadzor	Uključeno u nadzor	Nadzorni organ + JP Ceste FBiH	Nadzorni organ + JP Ceste FBiH
Utjecaji na lokalni saobraćaj (povećanje lokalnog saobraćaja, uključujući teške mašine i kamione, suženje puta na samo jednu traku što uzrokuje zastoj u saobraćaju i ograničava pristup)	Uspostavljen TMP, Struktura saobraćaja, Pravovremene informacije građanima	Na gradilištu i u okolini	Vizualni pregledi i inspekcija	Nasumično provjeravanje tokom sedmice	Uključeno u nadzor	Uključeno u nadzor	Nadzorni organ	Nadzorni organ
Emisije u zrak: - izduvni gasovi, - prašina	Nivo prašine (količina taložnih čestica i lebdećih čestica) Emisije izduvnih gasova od vozila i opreme (SO ₂ , NO ₂ , dim i PM ₁₀)	Gradilište	Mjerni uređaji	Kao bazna mjerena prije radova, tokom izgradnje kada je to potrebno i po pritužbama građana i radnika	-	2500 USD/mjerenje	Izvođač	Ovlaštena laboratorija
Povećan nivo buke i vibracija: - nivo buke,	Nivo buke	U naseljenim mjestima u blizini	Mjerni uređaji	Po nalogu nadzornog organa ili u slučaju	-	2500 USD/mjerenje	Izvođač + Nadzor	Ovlaštena laboratorija

PLAN UPRAVLJANJA OKOLIŠEM I SOCIJALnim ASPEKTIMA (ESMP) ZA PROJEKAT ULAZ U STOLAC (VIDOVO POLJE) – VEZA NA M6

Maj 2021

Potencijalni utjecaj	Koji parameter se prati?	Gdje će se vršiti monitoring?	Kako će se vršiti monitoring?	Kada će se vršiti monitoring?	Procjena troškova (US\$)		Odgovornost	
					Implementacija	Operativno	Implementacija	Operativno
- vibracije		gradilišta		pritužbi građana				
Zagađenje tla	Kvalitet tla, uključujući: PH vrijednost, teške metale, fosfor, azot, Na, Ca, soli, PAH ugljikovodici	Na reprezentativnim parcelama u blizini gradilišta	Uzimanje uzoraka i standardna laboratorijska analiza	Kao bazna mjerjenja prije radova i po nalogu nadzornog organa ili u slučaju pritužbi građana	-	2500 USD/mjerenje	Izvođač + Nadzor	Ovlaštena laboratorija
Emisije u podzemne vode i tlo zbog nepravilnog rukovanja otpadom	Uspostavljen CSOP, Uspostavljen WMP	Gradilište	Vizualni pregled, evidencija o odlaganju ili računi od deponija	Dnevno	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač + Nadzor	Izvođač
Degradacija tla: - Erozija tla;	Implementacija CSOP-a; Implementacija WMP-a.	Gradilište	Vizualni pregledi	Redovno tokom izvođenja radova	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač + Nadzor	Izvođač
Prenamjena zemljišta i promjena postojećeg korištenja zemljišta: - promjena u korištenju zemljišta;	Implementacija CSOP-a	Gradilište	Vizualni pregledi	Redovno tokom izvođenja radova, po potrebi	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač + Nadzor	

Maj 2021

Potencijalni utjecaj	Koji parameter se prati?	Gdje će se vršiti monitoring?	Kako će se vršiti monitoring?	Kada će se vršiti monitoring?	Procjena troškova (US\$)		Odgovornost	
					Implementacija	Operativno	Implementacija	Operativno
Uklanjanje vegetacijskog pokrivača.	Broj i vrsta zasijane vegetacije i analiza prije i nakon završetka radova.	Gradilište	Vizualni pregledi i evidencija	Prije početka radova (početno stanje) i po njihovom završetku	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač + Nadzor	Izvođač
Degradacija bioloških i ekoloških resursa	Svi prokopi dubine do 0,5 m moraju biti nakošenih strana ili imati rampe za slučaj potrebe izlaska životinja. Sve prokope treba pregledati prije njihovog zatrpananja tlom za slučaj da nije ostala neka životinja.	Gradilište	Vizualni pregledi	Redovno tokom izvođenja radova ili po potrebi	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač + Nadzor	Izvođač
Upravljanje otpadom i iskopanim materijalom	Implementacija WMP-a	Gradilište	Vizualni pregled, evidencija o odlaganju ili računi od deponija	Redovno tokom izgradnje. Evidencija i interni izvještaji o deponovanju vršiće se dnevno i mesečno	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač + Nadzor	Izvođač
Incidentne situacije, npr. prosipanje, curenje	Implementacija EMP-a koji uključuje: - Plan za slučaj izljevanja, - Spremnost za hitne slučajeve i - Plan postupanja	Gradilište	Vizualni pregled	Dnevno	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač + Nadzor	Izvođač

Maj 2021

Potencijalni utjecaj	Koji parameter se prati?	Gdje će se vršiti monitoring?	Kako će se vršiti monitoring?	Kada će se vršiti monitoring?	Procjena troškova (US\$)		Odgovornost	
					Implementacija	Operativno	Implementacija	Operativno
Nabavka materijala	Implementacija CSOP-a (porijeklo materijala, saglasnosti za materijale i sl.)	Gradilište	Izvještaji	Dnevno	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač + Nadzor	Izvođač
Transport materijala	Implementacija CSOP-a (porijeklo materijala, licence itd.)	Gradilište	Vizualni pregled	Dnevno	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač + Nadzor	Izvođač
Sigurnost radnika	Sprovodenje mjera zaštite na radu (zaštitna oprema, toaleti, voda za piće itd.) Implementacija Smjernica Svjetske Banke za zaštitu zdravlja i sigurnosti na radu	Gradilište	Vizualni pregled	Dnevno	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač + Nadzor	Izvođač

Napomena: Sve mjere ublažavanja i parametri koje treba pratiti trebaju biti uključeni u ukupnu cijenu izvođenja radova. Tabela uključuje dodatno navedene cijene uzorkovanja i laboratorijskih ispitivanja, isključivo kao informacije za procjenu ukupnih troškova gradnje

9. IMPLEMENTACIJA I IZVJEŠTAVANJE

9.1. IMPLEMENTACIJA PROJEKTA

JP Ceste FBiH je implementator projekta i odgovorno je za implementaciju i usklađenost projekta sa ESMP-om.

Javnost ima pravo da učestvuje direktno ili indirektno, uz mogućnost izražavanja svojih interesa i mišljenja u procesu donošenja odluka tokom svih projektnih aktivnosti.

Biće osigurana primjena svih utvrđenih mjera zaštite okoliša i društva kao i programa monitoringa okoliša. Izvođač radova će biti odgovoran za sprovođenje mjera za ublažavanje uticaja na okoliš tokom izgradnje. Izvođač će zapošljavati stručnjake za zaštitu okoliša, kako bi nadzirao sprovođenje odgovornosti Izvođača i biće u komunikaciji sa investitorom. JP Ceste FBiH će osnovati Komisiju za pritužbe koja će zaprimati sve pritužbe tokom provedbe Projekta, u skladu sa mehanizmima za pritužbe propisanim u EMP i ESMF za Program modernizacije magistralnih cesta Federacije BiH. Osim toga, Jedinica za implementaciju projekta JP Ceste FBiH uključuje eksperte iz oblasti okoliša i socijalnih pitanja. Za vrijeme implementacije projekta Investitor će nadgledati usklađenost Izvođača sa odredbama i ESMP-om.

Po završetku projekta, JP Ceste FBiH će biti zaduženo za upravljanje i održavanje objekata. Redovno i blagovremeno praćenje će se vršiti u skladu sa planom monitoringa.

9.2. PROCES IZVJEŠTAVANJA

9.2.1. Izvođač radova- JP Ceste FBiH

Izvođač radova će pripremiti Izvještaj o usklađenosti sa ESMP-om u obliku mjesecnog izvještaja o napretku i dostaviti ga JP Ceste FBiH na lokalnom jeziku (B/H/S i na engleskom, u analognom i digitalnom obliku.)

Proces izvještavanja u slučaju neočekivanih situacija ili ugrožavanja okoliša i društva mora biti neposredan. Izvođač radova dužan je odmah obavijestiti JP Ceste FBiH i lokalnu zajednicu nakon što se neočekivani slučaj dogodio, putem telefona +387 33 250 370 ili putem e-mail adrese na internet stranici JP Ceste FBiH: <https://jpcfbih.ba/bs/kontakt>.

Izvještaji izvođača radova JP Ceste FBiH treba da sadrže spisak i opis izvršenih aktivnosti, kao i preporuke i planirane buduće aktivnosti i mjere zaštite.

9.2.2. Nadzorni inžinjer- JP Ceste FBiH

Nadzorni inžinjer priprema Izvještaj o usklađenosti sa ESMP-om u obliku mjesecnog izvještaja o napretku i dostavlja ga JP Ceste FBiH na lokalnom jeziku (B/H/S i na engleskom), u analognom i digitalnom obliku.).

Maj 2021

9.2.3. JP CESTE FBiH- Svjetska banka

JP Ceste FBiH će pripremiti godišnje izvještaje o zdravlju i sigurnosti životne sredine (AEHS), uključujući indikatore monitoringa i izvještaje o implementaciji njihovih zahtjeva prema ESMP-u i dostaviti ih Svjetskoj banci na razmatranje.

U slučajevima nezgoda većih razmjera ili smrti na gradilištu, JP Ceste FBiH će odmah obavijestiti Svjetsku banku o tome.

10.JAVNA RASPRAVA I OBJAVA INFORMACIJA

10.1. JAVNA RASPRAVA

S obzirom na nepredvidivu i nepovoljnu epidemiološku situaciju u Bosni i Hercegovini, za dokument Plan upravljanja okolišem i socijalnim aspektima za Projekat Ulaz u Stolac (Vidovo Polje) - veza na M6, neće biti moguće održati klasičnu javnu raspravu, te će se pristupiti sljedećim aktivnostima sa ciljem upoznavanja javnosti sa odredbama predmepnog Plana upravljanja okolišem i socijalnim aspektima:

- Javna objava dokumenta na web stranici JP Ceste FBiH sa pozivom na dostavu komentara
- Javna objava dokumenta na web stranici Općine Stolac sa pozivom na dostavu komentara
- Javna objava poziva za dostavu komentara u dnevnim novinama
- Poziv za dostavu komentara nevladinim organizacijama (NVO) koje djeluju na projektnom području

Dokument će biti javno objavljen nakon što Svjetska banka odobri nacrt ESMP-a, sa rokom za dostavu komentara od minimalno 15 dana.

Pritužbe dostavljene kao rezultat javne objave, evidentirat će se u Registru pritužbi, a mišljenja i prijedlozi javnosti biti će uključeni u završni ESMP.

Nakon završetka roka za dostavu komentara finalna verzija Plana upravljanja okolišem i socijalnim aspektima za Projekat Ulaz u Stolac (Vidovo Polje) - veza na M6 bit će objavljena na web-stranici JP Ceste FBiH.

10.2. OBJAVA INFORMACIJA

Nacrt ESMP-a biće dostupan na internet stranici JP Ceste (www.jpcfbih.ba) i na internet stranici Svjetske banke. Tokom procesa virtualne javne rasprave, čije su aktivnosti opisane u prethodnom poglavju, zainteresovana javnost dobiće sve informacije u vezi sa projektom, uključujući socijalna i okolišna pitanja te će moći dostaviti komentare i pitanja, na koja će im biti odgovoreno odmah ili u skladu sa odredbama iz poglavlja 10.2.1 *Mehanizam za pritužbe*.

Tokom građevinskih radova izvođač će mjesečno dostavljati informacije JP Ceste FBiH o procesu rada koje će biti objavljene na internet stranicama JP Ceste FBiH i BHAMK-a (Auto-savez BiH) u vezi sa privremenim režimom odvijanja saobraćaja.

Dinamički plan radova radova i eventualne izmjene plana objaviće se dvije sedmice prije početka radova na internet stranici JP Ceste FBiH kao i u lokalnim novinama, radio i televizijskim stanicama. Dinamički plan će pružiti informacije o početku i kraju radova, što može uticati na pogođene grupe (u smislu izmjene saobraćaja/ vode/ režima snabdijevanja električnom energijom, prilaza, buke i prašine zbog građevinskih radova).

10.2.1. Mehanizam za pritužbe

Osim institucionalno dostupnog redovnog i vanrednog pravnog lijeka i postojećih institucija, JP Ceste FBiH će osigurati i formirati poseban Mehanizam za rješavanje pritužbi u saradnji i sudjelovanju općina pod čijim se administrativnim nadležnostima vrši projekat, u ovom slučaju sa Općinom Stolac.

Mehanizam za rješavanje pritužbi kreiran za ovaj projekat realizira se preko **Centralne komisije za registar pritužbi (CFD)** na nivou agencije implementatora tj. JP Ceste FBiH, koja će služiti i kao informativni centar na nivou projekta i mehanizam za pritužbe, dostupan onima na koje utječe implementacija svih podkomponenata projekta. CFD će služiti osobama pogođenim direktno ili indirektno građevinskim radovima.

Obrazac pritužbe (Prilog 1.) kao ispis će biti dostupan u općinskoj upravi, na gradilištu i u kancelarijama JP Ceste FBiH i biće dostupan za preuzimanje na internet stranici JP Ceste FBiH (www.jpcfbih.ba) i internet stranici Općine.

Pritužba se može prijaviti pismenim putem kod Izvođača radova na gradilištu, kao i u kancelarijama izvođača. Izvođač radova je obavezan da podnese Obrazac za registraciju pritužbe, objasni mehanizam za pritužbe građaninu i popunjeno obrazac za pritužbe proslijedi Centralnoj komisiji za registar pritužbi u JP Ceste FBiH. Pritužba se takođe može popuniti u JP Ceste FBiH, telefonom, telefaksom i putem e-pošte na naznačenu e-mail adresu zalbena@jpcfbih.ba, ili dostaviti putem pošte na adresu Terezija 54, 71000 Sarajevo.

Također, JP Ceste je pokrenulo web aplikaciju za rješavanje pritužbi kojoj možete pristupiti putem sljedećeg linka: <http://frs.jpcfbih.ba/frs/main/>

Informativni letak u vezi sa mehanizmom za pritužbe biće dostupan na gradilištu u svaku dobu, bilo da je gradilište zatvoreno ili otvoreno. Informativni letak će se plastificirati i postaviti na informativnoj ploči gradilišta da bude dostupan korisnicima u svakom trenutku.

Svi podnosioci pritužbe će biti arhivirani u registar i biće im dodijeljen broj, te će primitak istih biti potvrđen u roku od 3 radna dana.

CFD će uložiti sve razumne napore kako bi pritužbu rješio nakon zaprimanja iste. Ako CFD nije u stanju da se bavi pitanjima koja su pokrenuta neposrednim ispravkama, identifikovat će se dugoročna korektivna akcija. Podnositelj pritužbe će biti obaviješten o predloženoj korektivnoj akciji i praćenju njene realizacije u roku od 14 radnih dana nakon potvrde primitka pritužbe.

Ako se konkretno pitanje pokrenuto pritužbenim postupkom ne može rješiti ili ako nije potrebno djelovanje, detaljno objašnjenje/ opravdanje će biti dato podnosiocu pritužbe zbog čega to pitanje nije adresirano. Odgovor će takođe sadržavati objašnjenje o tome kako osoba/ organizacija koja je pokrenula pritužbu može nastaviti sa pritužbama u slučaju da odgovor nije zadovoljavajući.

U svakom trenutku, podnosioci pritužbe mogu tražiti druga pravna sredstva u skladu sa pravnim okvirom FBiH.

11. ZAHTJEVI ZA POČETAK RADOVA

11.1. Okolinski aspekt

Izvođač radova će uspostaviti sva potrebna bazna istraživanja prije početka radova. Osnovni podaci za monitoring uključuju podatke o kvaliteti vazduha, podatke o kvaliteti tla, studije i analize vegetacijskog pokrivača prije početka radova na gradilištu. Izvođač radova je dužan da obezbjedi ova mjerena tokom i nakon završetka radova. Izvođač radova će osigurati da mjerena vrše ovlaštene institucije i da se zasnivaju na nalazima i preporukama kvalifikovanog stručnjaka.

Izvođač radova će napraviti Plan organizacije gradilišta (engl. Construction Site Organization Plan (CSOP)) koji se sastoji od:

- a. Plana implementacije ovoga ESMP-a,
- b. detaljnog Plana upravljanja otpadom (engl. Waste Management Plan (WMP))
- c. Studije o sigurnosti (uključuje Elaborat o sigurnosti na radu i Elaborat o zaštiti od vatre i eksplozija). Elaborat o sigurnosti uključuje i Plan u slučaju akcidentnih situacija.
- d. Plana upravljanja saobraćajem (engl. Traffic Management Plan (TMP)), koji će izraditi Izvođač radova prije početka radova na izgradnji.

Ove studije moraju biti urađene u skladu sa zakonodavstvom FBiH¹⁴, prije početka izvođenja radova, dok su zakonske obaveze Izvođača radova određene u Tenderskoj dokumentaciji i Ugovoru i zasnivaju se na odredbama ovog ESMP-a. Izvođač radova dostavlja ove studije nadzornom inžinjeru JP Cesta FBiH, stručnjacima za zaštitu okoliša i socijalne aspekte prije početka radova, a iste moraju biti prihvateće i odobrene prije početka radova.

Zbog vremenskih ograničenja koja se odnose na objavu tendera, javne rasprave se moraju održati prije početka radova, ali nakon objave tendera za izvođenje radova, zbog čega je moguće da će ESMP koji je uključen u tenderski dokument, biti neophodno ažurirati nakon javnih rasprava. Izvođač će biti obavezan primjenjivati ažurirani ESMP.

¹⁴ Uredba o organizaciji gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i učesnicima u građenju („Službene novine FBiH“, br. 48/09, 75/09 i 63/12)

11.2. Društveni aspekti

- Javne rasprave na odobreni nacrt ESMP-a;
- Implementacija izmjena iznesenih tokom javnih rasprava (pod uvjetom da ih ima)
- Izrada ARAP-a
- Objava ARAP-a
- Javne konsultacije na ARAP
- Implementacija ARAP-a
- Dogovor u vezi isplate kompenzacije sa vlasnicima,
- Plaćanje kompenzacije u skladu sa odredbama određenim u RAP-u.

PLAN UPRAVLJANJA OKOLIŠEM I SOCIJALNIM ASPEKTIMA (ESMP) ZA PROJEKAT ULAZ U STOLAC
(VIDOVO POLJE) – VEZA NA M6

Maj 2021

PRILOZI

Maj 2021

PRILOG 1. OBRAZAC ZA PRITUŽBE

REF. BR. (Popunjava službenik)		
KATEGORIJA PRITUŽBE	A) pogodjen eksproprijacijom	
	b) sve ostalo	
PODACI O PODNOSITELJU PRITUŽBE		
IME I PREZIME		
GODINA ROĐENJA		
SPOL	M	Ž
ADRESA		
TELEFON/ MOBITEL		
E-MAIL		
Opis incidenta (Šta se desilo? Gdje? Kome? Šta je posljedica problema?)		
Datum incidenta?		
<ul style="list-style-type: none">• Pritužba na incident koji se desio jednom – Datum: _____• Događaj koji se desio više puta (Koliko puta?) _____• U toku (trenutni problem)		
Šta biste željeli da se desi?		
DATUM:	POTPIS:	
OVAJ OBRAZAC VRATITI U:	CENTRALNA KOMISIJA ZA REGISTAR PRITUŽBI JP CESTE FBiH Terezija 54, 71000 Sarajevo Napomena: Svi primjerici vraćaju se PIU	

PRILOG 2. TABELA ZA REGISTRACIJU PRIJEMA PRITUŽBI

Br.	Datum prijema	Vrsta pritužbe	Opis pritužbe	Podnositelj pritužbe		Datum potvrde o prijemu	Opis poduzetih akcija	Datum rješavanja pritužbe
				Status	Spol			

PRILOG 3. IZVJEŠTAJ SA JAVNE RASPRAVE

S obzirom na nepredvidivu i nepovoljnu epidemiološku situaciju u Bosni i Hercegovini, za dokument Plan upravljanja okolišem i socijalnim aspektima za Projekat Ulaz u Stolac (Vidovo Polje) - veza na M6, klasična javna rasprava nije mogla biti održana, te se pristupilo održavanju Virtualne javne rasprave prema uputama kreditora (Svjetske banke).

Aktivnosti koje su obavljene u cilju informisanja javnosti o predmetnom Planu upravljanja okolišem i socijalnim aspektima su:

- 11.5.2021. Objava dokumenta i poziva za dostavu komentara na web-stranici Općina Stolac
- 11.5.2021. Objava dokumenta i poziva za dostavu komentara na web-stranici JP Ceste FBiH
- 12.5.2021. Objava poziva za dostavu komentara na dokument u dnevnim novinama *Avaz*
- 12.5.2021. Objava poziva za dostavu komentara na dokument u dnevnim novinama *Večernji List*
- 18.5.2021. Poziv za dostavu komentara NVO *EcoTour Stolac*, direktno, putem e-maila
- 20.5.2021. Poziv za dostavu komentara NVO *Susreti Stolac*, direktno, putem e-maila¹⁵

Do 28.5.2021., kada je bio rok za dostavu komentara, putem telefona je stigao jedan komentar:

- 18.5.2021. Senad Čokljat- kanalizaciona mreža čija je izgradnja započeta prije nekoliko godina završava neposredno ispred njegove kuće, te upozorava da se obrati pažnja prilikom izvođenja radova.

Osim navedenog, nije bilo drugih reakcija na javnu objavu dokumenta.

Do 31.5. na e-mailove upućene NVO nije dobijen odgovor.

¹⁵ U periodu od 18.5.2021 do 24.5.2021., Općina Stolac je kontaktirana u više navrata (telefonski i putem e-maila), u vezi dostave podataka o NVO koje djeluju na području općine Stolac a koje bi bile zainteresirane za uvid u Plan upravljanja okolišem i socijalnim aspektima za Projekat Ulaz u Stolac (Vidovo Polje)-veza na M6. Traženi podaci nikada nisu dostavljeni. Podaci o NVO EcoTour i NVO Susreti su javno dostupni putem službenih facebook stranica predmetnih NVO (<https://www.facebook.com/EcoTOUR.Stolac/> i <https://www.facebook.com/SusretiStolac/>).

PLAN UPRAVLJANJA OKOLIŠEM I SOCIJALNIM ASPEKTIMA (ESMP) ZA PROJEKAT ULAZ U STOLAC
(VIDOVO POLJE) – VEZA NA M6

Maj 2021

Prilog 3.b. Objava dokumenta i poziva za dostavu komentara na web-stranici Općina Stolac

 opcina@stolac.gov.ba +387 36 853 101

NASLOVNICA VLJESTI UPRAVA USTANOVE ZONA HODOVO TURIZAM I KULTURA KONTAKT

Nalazite se ovdje: Naslovica / Vljesti / Poziv za dostavu komentara na Plan upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekat Ulaz u Stolac (Vidovo Polje)-veza na M6

Poziv za dostavu komentara na Plan upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekat Ulaz u Stolac (Vidovo Polje)-veza na M6

Objavljeno: 11 Svi 2021

"JP Ceste Federacije BiH d.o.o. Sarajevo poziva sve zainteresirane subjekte, nevladine organizacije i stanovnike Općine Stolac i naselja koja gravitiraju području namjeravane izgradnje projekta Ulaz u Stolac (Vidovo Polje) - veza na M6, da dostave komentare na Plan upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekat Ulaz u Stolac (Vidovo Polje)-veza na M6.

Komentari se mogu dostaviti do 28.5.2021 na e-mail adresu: pmt@jpcfbih.ba ili putem telefona, na broj: 033 563 519, s ciljem uključivanja relevantnih pitanja u finalnu verziju dokumenata. Dokument je izrađen za potrebu Programa modernizacije magistralnih cesta u FBiH prema Operativnim politikama Svjetske Banke. Nacrt dokumenta može se pronaći na službenoj stranici JP Ceste FBiH: www.jpcfbih.ba [1] i na web [2] stranici Općine Stolac"

Maj 2021

Prilog 3.a. *Objava dokumenta i poziva za dostavu komentara na web-stranici JP Ceste FBiH*

The screenshot shows the official website of JP Ceste Federacije BiH. At the top, there is a navigation bar with links for 'ORGANIZACIJA', 'AKTIVNOSTI', 'POSLOVANJE', 'NABAVKE', 'INFO', and 'KONTAKT'. The main header features the text 'NOVOSTI, OBAVIJESTI I AKTUALNOSTI' in large, bold letters. Below the header, there is a photograph of a road construction site with traffic cones.

Poziv za dostavu komentara na Plan upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekat Ulaz u Stolac (Vidovo Polje)-veza na M6

10.05.2021.

JP Ceste Federacije BiH d.o.o. Sarajevo poziva sve zainteresirane subjekte, nevladine organizacije i stanovnike općine Stolac i naselja koja gravitiraju na području namjeravane izgradnje projekta Ulaz u Stolac (Vidovo Polje)-veza na M6, da dostave komentare na Plan upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekat Ulaz u Stolac (Vidovo Polje)-veza na M6.

Komentari se mogu dostaviti do 28.5.2021. godine na e-mail adresu: pimt@jpcfbih.ba ili putem telefona, na broj: 033 563 519, s ciljem uključivanja relevantnih pitanja u finalnu verziju dokumenata.

Dokument je izrađen za potrebu Programa modernizacije magistralnih cesta u FBiH prema Operativnim politikama Svjetske Banke.

Nacrt dokumenta može se pronaći na službenoj stranici JP Ceste FBiH na [slijedećem linku](#) i na web stranici Općine Stolac: www.stolac.gov.ba.

ARHIVA NOVOSTI

PODIJELI ČLANAK

PLAN UPRAVLJANJA OKOLIŠEM I SOCIJALnim ASPEKTIMA (ESMP) ZA PROJEKAT ULAZ U STOLAC
(VIDOVO POLJE) – VEZA NA M6

Maj 2021

Prilog 3.c. Objava poziva za dostavu komentara na dokument u dnevnim novinama Avaz i Večernji List

50 Sport

VEČERNJI LIST
srijeda, 12. svibnja 2021.

JP CESTE FEDERACIJE BIH

Poziv za dostavu komentara na Plan upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekt Ulaz u Stolac (Vidovo Polje)-veza na M6

JP Ceste Federacije BiH d.o.o. Sarajevo poziva sve zainteresirane subjekte, nevladine organizacije i stanovnike općine Stolac i naselja koja gravitiraju na području namjeravane izgradnje projekta Ulaz u Stolac (Vidovo Polje)-veza na M6, da dostave komentare na Plan upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekt Ulaz u Stolac (Vidovo Polje)-veza na M6.

Komentari se mogu dostaviti do 28.5.2021. godine na e-mail adresu: pimt@jpcfbih.ba ili putem telefona, na broj: 033 563 519, s ciljem uključivanja relevantnih pitanja u finalnu verziju dokumenata.

Dokument je izrađen za potrebu Programa modernizacije magistralnih cesta u FBiH prema Operativnim politikama Svjetske Banke. Nacrt dokumenta može se pronaći na službenoj stranici JP Ceste FBiH: www.jpcfbih.ba i na web stranici Općine Stolac: www.stolac.gov.ba.

kiosk

Dnevni avaz, srijeda i četvrtak,
12. i 13. maj/svibanj 2021.

JP CESTE FEDERACIJE BIH

Poziv za dostavu komentara na Plan upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekt Ulaz u Stolac (Vidovo Polje)-veza na M6

JP Ceste Federacije BiH d.o.o. Sarajevo poziva sve zainteresirane subjekte, nevladine organizacije i stanovnike općine Stolac i naselja koja gravitiraju na području namjeravane izgradnje projekta Ulaz u Stolac (Vidovo Polje)-veza na M6, da dostave komentare na Plan upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekt Ulaz u Stolac (Vidovo Polje)-veza na M6.

Komentari se mogu dostaviti do 28.5.2021. godine na e-mail adresu: pimt@jpcfbih.ba ili putem telefona, na broj: 033 563 519, s ciljem uključivanja relevantnih pitanja u finalnu verziju dokumenata.

Dokument je izrađen za potrebu Programa modernizacije magistralnih cesta u FBiH prema Operativnim politikama Svjetske Banke. Nacrt dokumenta može se pronaći na službenoj stranici JP Ceste FBiH: www.jpcfbih.ba i na web stranici Općine Stolac: www.stolac.gov.ba.

Maj 2021

Prilog 3.d. e-mail NVO EcoTour

Plana upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekt Ulaž u Stolac (Vidovo Polje)-veza na M6

Selma Ilijubrankić [selma.lijubrankic@ipcfbih.ba]

Sent: uto 18.5.2021 14:57

To: 'ecotour_stolac@gmail.com'

Cc: 'Amra Smalagić; sanjin.hadzabdic@gmail.com'

Message | ESMP_Ulaž u Stolac- Veza na M6_final.pdf (2 MB)

Poštovani gospodine Pitić,

Javno preduzeće Česte Federacije Bosne i Hercegovine pokrenulo je Program modernizacije magistralnih cesta u FBiH za koji je potpisani Kreditni sporazum sa Svjetskom bankom. U sklopu programa modernizacije nalazi se i

projekat Ulaž u Stolac [Vidovo Polje]-veza na M6.

U sklopu pripremljenih aktivnosti za izvođenje radova za predmetni projekat, a prema operativnim politikama Svjetske banke (operativna politika 4.01 Procjena utjecaja na okoliš), ureden je načrt Plana upravljanja okolišem i

društvenim aspektima za projekt Ulaž u Stolac [Vidovo Polje]-veza na M6.

U svrhu finaliziranja ovog dokumenta potrebno je odzati i javnu raspravu kako bi se svi zainteresirani upoznali sa uticajima na okoliš i socijalne aspekte koji su povezani sa Projektom, kao i sa predloženim mjerama ublažavanja detektovanih uticaja. S obzirom na nepovoljnu epidemiološku situaciju nije moguce održati klasičan vid javne rasprave, te je u svrhu transparentnosti dokument objavljen na web stranici JP Česte FBiH i općine Stolac zajedno sa pozvom za dostavu komentara.

U tu svrhu, Vam prema dogovoru, u prilogu šaljemo elektronsku verziju dokumenta, te molimo da eventualne komentare dostavite pismeno najkasnije do 28.05.2021 na niže navedenu e-mail adresu.

Za bilo kakve dodatne informacije stojimo na raspolaganju.

Lijep pozdrav,

Selma Ilijubrankić dipl. ing. arh.
Stručni saradnik za socijalni okvir
Odjel za međunarodne investicije

Terezija 54, 71 000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
tel +387 33 563 519
Fax +387 33 250 387
e-mail selma.lijubrankic@ipcfbih.ba

PLAN UPRAVLJANJA OKOLIŠEM I SOCIJALnim ASPEKTIMA (ESMP) ZA PROJEKAT ULAZ U STOLAC
(VIDOVO POLJE) – VEZA NA M6

Maj 2021

Prilog 3.d. e-mail NVO *Susreti*

Plana upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekt Ulaž u Stolac (Vidovo Polje)-veza na M6

Selma Ljubijankić [selma.ljubijankic@jpfcbih.ba]

Sent: Čet 20.5.2021 14:23

To: 'susret@hotmail.com'

Cc: Amra Smalagić; sanjin.hadzabdic@gmail.com'

Message | ESMP_Ulaž u Stolac - veza na M6_final.pdf (2 MB)

Poštovani,

Javno preduzeće Ceste Federacije Bosne i Hercegovine pokrenulo je Program modernizacije magistralnih cesta u FBiH za koj je potpisani Kreditni sporazum sa Svjetskom bankom. U sklopu Programa modernizacije nalazi se i projekat Ulaž u Stolac (Vidovo Polje)-veza na M6.

U sklopu pripremних aktivnosti za izvođenje radova za predmetni projekat, a prema operativnim politikama Svjetske banke (operativna politika 4.01 Procjena utjecaja na okoliš), urađen je načrt plana upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekt Ulaž u Stolac (Vidovo Polje)-veza na M6.

U svrhu finaliziranja ovog dokumenta potrebno je odrižati javnu raspravu kako bi se svi zainteresirani upoznali sa uticajima na okoliš i socijalne aspekte koji su povezani sa Projektom, kao i sa predloženim mjerama ublažavanja detektovanih uticaja. S obzirom na nepovoljnu epidemiološku situaciju nije moguće održati klasičan vid javne rasprave, te je u svrhu transparentnosti dokument objavljen na web stranicu JP Ceste FBiH i općine Stolac zajedno sa pozivom za dostavu komentara.

U tu svrhu Vam u prilogu šaljemo elektronsku verziju dokumenta, te molimo da eventualne komentare dostavite pismeno najkasnije do 28.05.2021 na niže navedenu e-mail adresu.

Za bilo kakve dodatne informacije stojimo na raspolaganju.

Lijep pozdrav,

Selma Ljubijankić, dipl. Ing. arh.
Stručni saradnik za socijalni okvir
Odjel za međunarodne investicije

Terezija 54, 71 000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
tel +387 33 563 519
Fax +387 33 250 387
e-mail selma.ljubijankic@jpfcbih.ba